ΣΑΒΒΑΤΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Ἀριθ. 36. Σάββατον 12/24 Αὐγούστου 1878. Τιμὴ 3 γρόσια.

Κωνσταντινούπολις 11/23 Αὐγούστου.

ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΣ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΥΛΗΣ.

Ἡ Α. Υ. ὁ Σαφὲτ πασσᾶς τοῖς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀντιπροσώποις τῆς Ὑψηλῆς Πύλης.

Τῇ 8 αὐγούστου 1878.

Τοῦ συνεδρίου τοῦ Βερολίνου ἀποδεξαμένου τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἐκθέσωσι τὰς εὐχὰς καὶ τὰς σκέψεις τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ὁ κ. Δηλιγιάννης διετύπωσε καὶ ἀνέπτυξεν ἐνώπιον τῆς ὑψηλῆς συνελεύσεως τὴν αἴτησιν ὅπως συμπεριληφθῶσι τῇ Ἑλλάδι ἡ Ἤπειρος, ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Κρήτη, τὸ δὲ συνέδριον μετὰ τὸ διάβημα τοῦτο τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἐξέφρασεν εὐχὴν ὅπως χορηγηθῇ τῇ Ἑλλάδι μεθορίων ἐπανόρθωσις, καὶ ἐκ τῆς εὐχῆς ταύτης προέκυψε τὸ 24 ἄρθρον τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου, δι'οὗ αἱ μεγάλαι δυνάμεις ἐπιφυλάσσονται νὰ προσενέγκωσι τὴν μεσολάβησιν αὐτῶν τῇ Υ. Πύλῃ καὶ τῇ Ἑλλάδι, ἐν ᾗ περιπτώσει αἱ δύο κυβερνήσεις δὲν ἤθελον συνεννοηθῆ περὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν μεθορίων.

Οἱ ὀθωμανοὶ ἐν τῷ βερολινείῳ συνεδρίῳ ἀντιπρόσωποι ἐδήλωσαν συνῳδὰ ταῖς ὁδηγίαις τῆς Ὑψ. Πύλης ὅτι ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ἐπεφυλάσσετο νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὰς δυνάμεις τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν περὶ τῆς Ἑλλάδος προκειμένου, δυνάμει δὲ τῆς ἐπιφυλάξεως ταύτης, ἥτις ἀνεγράφη ἐν τῷ πρωτοκόλῳ, ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις, ἀφοῦ ἐξήτασε προσεκτικώτατα τοὺς λόγους, οὓς τὸ ἀνακτοβούλιον Ἀθηνῶν ἐπεκαλέσατο πρὸς δικαιολόγησιν τῶν ἀξιώσεων αὐτοῦ, ὑποβάλλει εἰς τὰς μεγάλας δυνάμεις τὰς πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς θεωρίας, δι'ὧν δυνηθήσονται νὰ ἐκτιμήσωσιν ἐν πλήρει τῆς ὑποθέσεως γνώσει τὸν χαρακτῆρα, τὴν σημασίαν καὶ τὰς συνεπείας χωρογραφικῆς ἐκχωρήσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Υ. Πύλη ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ἐν πρώτοις κατηγορηματικώτατα ὅτι οὔτε ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος οὔτε ἡ κυβέρνησις Αὐτοῦ ἔσχον ποτὲ ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶσι περὶ τοιούτου σχεδίου καὶ ὅτι ἡ Υ. Πύλη τὸ πρῶτον ἐκλήθη ν' ἀσχοληθῇ περὶ αὐτοῦ, ὅτε τὸ σχέδιον τοῦτο ἐφάνη ἐν τῷ συνεδρίῳ.

Γινώσκομεν ὅτι τὸ ἀνακτοβούλιον τῶν Ἀθηνῶν ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἕνεκα τῶν συμβουλῶν καὶ τῶν διαβεβαιώσεων ἐνίων ἐκ τῶν μεγάλων δυνάμεων ἀπέσχεν ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα πάσης ἐπιθέσεως κατὰ τῶν χωρῶν τοῦ Σουλτάνου, ἐλπίζει δὲ οὕτω νὰ καταδείξῃ ὅτι αἱ δυνάμεις αὗται, αἵτινες παρέλυσαν διὰ τῆς εἰρηνικῆς αὐτῶν ἐπιρροῆς τὴν ἐνέργειαν τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶ σήμερον ὀφειλέτιδες αὐτῇ καὶ νομίμως ὑποχρεωμέναι νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς ἑλληνικὰς ἀπαιτήσεις.

Δὲν ἀπόκειται τῇ αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει ν' ἀναζητήσῃ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σημασίαν τῶν τῇ Ἑλλάδι δοθεισῶν ἀπὸ δύο ἐτῶν ὑπὸ τῶν δυτικῶν δυνάμεων συμβουλῶν, ἀλλὰ δικαιοῦται νὰ διαβεβαιώσῃ ὅτι, ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἐρεκτικὴν ἐτήρησε στάσιν καὶ ἀπέσχε πάσης ἀμέσου ἐχθροπραξίας ἀπέναντι τῆς Τουρκίας ἐπί τινα χρόνον, τοῦτο δὲν προῆλθε μόνον ἕνεκα τῶν συμβουλῶν ἢ ὑποσχέσεων ἐνίων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πρὸ πάντων ἕνεκα τῆς διηνεκοῦς ἀποτυχίας πάντων τῶν διαβημάτων αὐτῆς τοῦ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ τῶν συνεπειῶν τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς. Ἀρκεῖ δέ τις ὅπως πεισθῇ περὶ τούτου ν' ἀναγνώσῃ ἐκ νέου τὴν ὑπὸ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Γεωργίου κ. Δεληγεώργη δημοσιευθεῖσαν δήλωσιν ἵνα δικαιολογήσῃ τὸ ὑπουργεῖον αὐτοῦ ἀπὸ μομφῆς ἐπὶ ἀδρανείᾳ.

Ἐξετάσωμεν νῦν τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Δηλιγιάννη ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τοῦ Βερολίνου διατυπωθεῖσαν αἴτησιν.

Ἡ αἴτησις αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἁπλῆν καὶ καθαρὰν προσάρτησιν τῆς Ἠπείρου, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς νήσου Κρήτης εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, καὶ θὰ ἐδικαιολογεῖτο κατὰ τὸν ἕλληνα ὑπουργὸν δι' ἐπιχειρημάτων καὶ θεωριῶν δυναμένων νὰ συνοψισθῶσιν οὕτω.

« Ἡ Ἑλλὰς ποθεῖ νὰ συνενώσῃ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν πάσας τὰς χώρας τὰς οἰκουμένας ὑπὸ κατοίκων ἑλληνικῆς καταγωγῆς, ἀλλ' ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην νὰ περιορίσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς εὐχὰς αὐτῆς εἰς τὴν εἰς τὸ βασίλειον προσάρτησιν τῆς Κρήτης καὶ τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν ὅπως ἀνταποκριθῇ εἰς τοὺς πόθους τῆς Εὐρώπης. Ἡ προσάρτησις αὕτη ἦτο ἀνέκαθεν ἡ προσφιλεστέρα τῶν ἐπαρχιῶν τούτων εὐχή, ἣν διὰ τῶν ὅπλων πολλάκις ἐξεδήλωσαν. Ἡ ἱκανοποίησις τῆς εὐχῆς ταύτης θὰ ἦτο πρᾶξις δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, δι' ἧς θὰ συνεπληροῦτο τὸ εἰρηνευτικὸν ἔργον τῆς Εὐρώπης καὶ θὰ καθίστατο οὕτως ἀδύνατος ἡ ἐπάνοδος τῶν ταραχῶν, ὅσαι περιοδικῶς διαταράττουσι τὰς χώρας ταύτας. Ἡ Ἑλλὰς ἡ πάντοτε τὸν κλονισμὸν τῶν ταραχῶν τούτων ὑφισταμένη καὶ ἐξαντλουμένη εἰς ἐξοπλισμούς, οὓς ἡ ἀνώμαλος αὕτη προκαλεῖ κατάστασις, καὶ εἰς ἔξοδα πηγάζοντα ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ χορηγῆσαι βοηθήματα εἰς τοὺς πρόσφυγας τῶν ἐπανεστατημένων ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τοὺς παλινοστοῦντας μαχητάς, δύναται τοῦ λοιποῦ ν' ἀφιερώσῃ τοὺς πόρους αὐτῆς εἰς τὴν ὑλικὴν τῆς χώρας ἀνάπτυξιν.

» Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Τουρκία θὰ ὠφελεῖτο ἐκ τούτου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλειαν, καὶ οὐδένα πλέον θὰ διέτρεχον διαταράξεως κίνδυνον αἱ τῆς καλῆς γειτονείας σχέσεις, αἵτινες θ' ἀποκαθίσταντο μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

» Ἡ ἀπόρριψις τῶν εὐχῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ ἔφερεν ἀναποδράστως εἰς χώρας ταύτας γενικὴν ἀναστάτωσιν, εἰς ἣν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς θὰ παρεσύρετο νὰ μετάσχῃ, οἱαιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν αἱ προσπάθειαι τῶν κυβερνητῶν αὐτῆς ὅπως παρακωλύσῃ αὐτούς».

Τοιοῦτοι κατ' οὐσίαν οἱ λόγοι, οὓς ἐπεκαλέσθη ὁ κ. Δηλιγιάννης πρὸς δικαιολόγησιν τῆς πρὸς προσάρτησιν αἰτήσεως αὐτοῦ.

Εὐχερὲς ἀποβαίνει νὰ ἐξελέγξωμεν τὸ σύστημα τοῦτο τῶν ἰδεῶν, ὅπερ ἐπικίνδυνον καθ' ἑαυτὸ καὶ εἰς πάσας τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ἀντικείμενον, ἐρείδεται πράγματι ἐπὶ ἱστορικῶν δεδομένων, ἀπολύτως ἐσφαλμένων.

Τοῦ συνεδρίου ἀπορρίψαντος ἐν πρώτοις καὶ ὁριστικῶς τὴν περὶ προσαρτήσεως τῆς Κρήτης εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ἰδέαν καὶ μόνον τὸ σχέδιον ἁπλῆς ἐπανορθώσεως μεθορίων ἐπὶ τῆς στερεᾶς διατηρήσαντος, θέλομεν ἀρκεσθῆ εἰς τὸ νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης οὐδέποτε ἐδράξαντο τῶν ὅπλων κατὰ τῆς νομίμου ἀρχῆς τῆς Υ. Πύλης, οὐδὲ κατ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἢ τῇ εἰσηγήσει ῥᾳδιούργων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐλθόντων καὶ κατόπιν ἐπιδρομῆς τῆς χώρας αὐτῶν ὑπὸ ξένων στιφῶν ὠργανωμένων ἐν Ἑλλάδι οὐχὶ ὅπως βοηθήσωσι τοὺς ἐν ὅπλοις ἀδελφοὺς αὐτῶν, ἀλλ' ὅπως φέρωσιν αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἄνευ προκλήσεως ἢ ἀφορμῆς.

Τοιουτοτρόπως, ἐάν τις ἐξετάσῃ μόνον τὴν τρίτην κρητικὴν ἐπανάστασιν, τὴν τοῦ 1867, τὴν μακροτέραν καὶ τὴν αἱματηροτέραν, παρατηρεῖ ὅτι ἡ νῆσος Κρήτη οὐδέποτε ἐπανεστάτησεν, ἀλλ' ὅτι ὑπέστη πραγματικὴν ἑλληνικὴν ἐπιδρομήν· καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ἔπαυσεν ἡ ἐπιδρομή, καθ' ἣν δηλαδὴ ἡμέραν ἡ ἐπανάστασις δὲν εὗρε πλέον τροφὴν ἔξωθεν, ἡ χώρα εἰρήνευσεν ὡς ἐκ θαύματος.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς λυπηρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως ὑπῆρξεν ἡ καταστροφὴ τῆς νήσου Κρήτης, ὁ θάνατος τῶν τριῶν τετάρτων ἐκ τῶν ἀτυχῶν κατοίκων, οἵτινες ἠναγκάσθησαν ν' ἀπέλθωσι τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, ἡ ἐξάντλησις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἀπώλεια τοσούτων γενναίων ὀθωμανῶν στρατιωτῶν ὑπεραμυνομένων τῶν δικαίων τοῦ ἡγεμόνος αὐτῶν. Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἐπίσης ἢ τοὐλάχιστον δέον νὰ θεωρηθῇ ἡ τρανὴ καὶ λυπηρὰ ἀπόδειξις τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος τῶν κρητικῶν κινημάτων, ἅτινα ἀείποτε καὶ ἀποκλειστικῶς ὑπέθαλψεν ἡ Ἑλλὰς, ἀμεριμνοῦσα περὶ τῶν συμφορῶν, ἃς περιοδικῶς ἐπέφερεν εἰς τὴν ἀτυχῆ ταύτην χώραν. Τῆς Κρήτης ἀποκλεισθείσης τῶν συζητήσεων τῇ συνετῇ βουλήσει τοῦ συνεδρίου, ἀπολείπεται ἡ ἐξέτασις ἔν τε τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῆς καταστάσεως τῶν ὁμόρων τῇ Ἑλλάδι ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ἀξίας τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνακτοβουλίου τῶν Ἀθηνῶν ἐπικληθέντων λόγων, ὅπως ἀποσπάσῃ αὐτὰς ἀπὸ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἀνασκευάσωμεν ἐν πρώτοις τὴν ὑποτιθεμένην ταύτην κατάστασιν τῶν παθημάτων τῆς δυσαρεσκείας καὶ τοῦ ἀναβρασμοῦ, εἰς ἃ ὑπόκεινται ἡ Ἤπειρος καὶ ἡ Θεσσαλία ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Ἡ ἱστορία κεῖται πρὸς διάψευσιν τούτου· ἐκ ταύτης μανθάνομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1829, ἐποχῆς καθ' ἣν τὸ φεουδαλικὸν σύστημα κατηργήθη ἐν Ῥωμυλίᾳ, μέχρι τοῦ 1853, αἱ δύο αὗται ἐπαρχίαι ἔζησαν ἐν πλήρει ἡσυχίᾳ, ἅπαξ δὲ μόνον διεταράχθησαν στιγμιαίως τῷ 1845 διὰ τῆς ἀντιστάσεως τῶν μουσουλμάνων κατοίκων τῆς Κάτω Ἀλβανίας τοῦ νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἀντιστάσεως λίαν ταχέως κατασταλείσης καὶ μηδεμίαν ἄλλως σχέσιν ἐχούσης πρὸς τοὺς ὑποτιθεμένους πόθους ἀνεξαρτησίας, οἵτινες ἀποδίδονται εἰς τοὺς χριστιανοὺς κατοίκους.

Τῷ 1853 ἐπέδραμον τὴν Ἤπειρον καὶ τὴν Θεσσαλίαν δύο ἑλληνικὰ στρατιωτικὰ σώματα, ἅτινα ἐδήωσαν τὴν χώραν καὶ διέπραξαν κατά τε τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν, οὓς διετείνοντο ὅτι ἤθελον ν' ἀπελευθερώσωσι, τοιαύτας βιαιοπραγίας ὥστε ἐδέησεν ὅπως ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία καταλάβωσι στρατιωτικῶς τὸν Πειραιᾶ, ἵνα θέσωσι τέρμα εἰς αὐτάς.

Τέλος, αἱ δύο αὗται ἐπαρχίαι διεταράχθησαν αὖθις μετὰ εἰκοσιπενταετῆ ἡσυχίαν δι' ἐχθρικῶν ἀποπειρῶν δημοσίᾳ παρασκευασθεισῶν ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Στίφη ἐθελοντῶν μετέβησαν ἐξ Ἑλλάδος εἰς Ἤπειρον καὶ Θεσσαλίαν φέροντα εἰς τὰς χώρας ταύτας τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον, ὑποχρεοῦντα τοὺς κατοίκους, καθὼς ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις εἶναι ἑτοίμη νὰ τὸ ἀποδείξῃ, ὅπως ἐξεγερθῶσι κατὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀρχῶν καὶ ἐπὶ τέλους ἀποτυχόντα πρὸ ὀλίγου ἀπέναντι τῆς συνέσεως καὶ τῆς πίστεως ἅπαντος τοῦ ἔθνους. Τότε καὶ ἀπέναντι τῆς ἀποτυχίας ταύτης ἡ κυβέρνησις τῆς Α. Ἑλληνικῆς Μεγαλειότητος ἀπενθαῤῥυνθεῖσα ἐκ τῆς ἀκάμπτου ἀρνήσεως τῆς Ῥωσσίας ὅπως καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα κοινωνὸν τῶν καρπῶν τῶν ἑαυτῆς νικῶν, βλέπουσα παρερχομένην τὴν εὐκαιρίαν, διέταξε τὸν στρατὸν αὐτῆς νὰ ἐπιδράμῃ τὴν τουρκικὴν χώραν ἄνευ διακοπῆς διπλωματικῶν σχέσεων καὶ ἐν πλήρει εἰρήνῃ, ἵνα ἐξασφαλίσῃ ἑαυτῇ, καθὰ ὁ κ. Δηλιγιάννης λέγει, *τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐθνικῶν τῆς Ἑλλάδος πόθων*.

Ἐὰν ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ὑπείκων εἰς τὰς παρατηρήσεις ἐνίων ἐκ τῶν μεγάλων δυνάμεων ἐπανήγαγε τὸν στρατὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴν χώραν, εἶναι δυνατὸν ὅπως ἡ κυβέρνησις αὐτοῦ δύναται σήμερον νὰ μεταχειρισθῇ τοῦτο ὡς ἐπιχείρημα ἵνα ὑποστηρίξῃ ὅτι αὐταὶ αὗται αἱ δυνάμεις προσκαλέσασαι αὐτὴν νὰ θέσῃ τέρμα εἰς ἐπιχείρησιν οὕτωσὶν ἀντικειμένην εἰς τὸ διεθνὲς δίκαιον, συνωμολόγησαν ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀνταμεῖψαι τὴν εὐπείθειαν αὐτῆς διὰ χωρογραφικῆς τινος ἐκχωρήσεως ;

Ὁπωσδήποτε, ἀρκοῦσιν ὅσα εἴπομεν περὶ τῆς ἀπὸ πεντηκονταετίας ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς καταστάσεως τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας ὅπως ἐκμηδενίσωσι τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότατον τῶν ἐπιχειρημάτων, ἅτινα προσήγαγεν ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου ὁ κ. Δηλιγιάννης, ἤτοι ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἀείποτε ὑπέστησαν μετ' ἀνυπομονησίας τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν, ὅτι ἐπιμόνως ἐπανεστάτησαν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν καὶ ὅτι οὐδὲν ποθοῦσιν ἀλλ' ἢ νὰ ἴδωσι τὴν χώραν αὐτῶν ἑνουμένην τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος. Καταδεικνύεται νῦν πληρέστατα, ὅτι ἐκ τοὐναντίου οἱ κάτοικοι τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας ἔζησαν πάντοτε εἰρηνικῶς καὶ ἐθελουσίως ὑποτεταγμένοι ταῖς ὀθωμανικαῖς ἀρχαῖς· ὅτι οὐδέποτε ἐδράξαντο τῶν ὅπλων αὐθορμήτως ὅπως ἐργασθῶσιν εἰς ὑποτιθεμένας διεκδικήσεις· ὅτι ὑπέστησαν ἐνίοτε ἀλλ' οὐδέποτε ἐκάλεσαν τὴν ἐπέμβασιν τῆς γείτονος χώρας· καὶ ὅτι, ἐὰν τέλος ἀπηλλάσσοντο τῶν ἐν τῇ γείτονι χώρᾳ παρασκευασθεισῶν ἐπιχειρήσεων, θὰ ἐξηκολούθουν νὰ ζῶσιν εὐδαίμονες καὶ εὐημεροῦντες ὑπὸ τοὺς νόμους τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Δὲν ἐδικαιοῦτο λοιπὸν ὁ κ. Δηλιγιάννης νὰ ὁμιλήσῃ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου ἐξ ὀνόματος τῶν ἐπαρχιῶν, ὧν τὴν προσάρτησιν ζητεῖ.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπιχειρημάτων, ἅτινα ἐξέθηκεν ὅπως πείσῃ τὴν ὑψηλὴν συνέλευσιν, δὲν θὰ διατρίψωμεν εἰς ἐκεῖνο, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι διὰ τῆς αἰτουμένης προσαρτήσεως θ' ἀπετελεῖτο ἡ εὐδαιμονία τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἔχομεν τὴν ἰδιότητα νὰ πραγματευθῶμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀπόκειται δὲ εἰς τὰς δυνάμεις τὰς μᾶλλον ἡμῶν ἐνδιαφερομένας καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς μελετησάσης, ν' ἀποφασίσωσι ἐὰν ἀποτέλεσμα χωρογραφικῆς μεγενθύνσεως θὰ ἦτο ἡ εἰς αὐτὴν

χορηγία τῆς εἰρήνης ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῆς παγιώσεως ἐν τοῖς θεσμοῖς καὶ τῇ κυβερνήσει αὐτῆς. Ὀφείλομεν ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὑπομιμνήσκοντες ὅτι δὲν θὰ ἐπέτρεπεν ἡ πολιτικὴ τιμιότης τὴν ἀπογύμνωσιν ἔθνους ὑπὲρ ἄλλου διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι τὸ ἔθνος τοῦτο θὰ καθίσταto εὐτυχέστερον.

Τὸ τελευταῖον μέγα ἐπιχείρημα τοῦ κ. Δηλιγιάννη βασίζεται ἐπὶ τῆς παρρησίας ἀνακηρυχθείσης διαβεβαιώσεως ταύτης, ὅτι, διδομένων τῇ Ἑλλάδι τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἡ Εὐρώπη θὰ ἔκλειεν ἐσαεὶ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐρίδων καὶ τῶν ἀγώνων μεταξὺ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ ἐπαγίου τὸ εἰρηνευτικὸν αὐτῆς ἔργον.

Τούτου ἕνεκεν ἐφρόντισεν ὁ κ. Δηλιγιάννης ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου πᾶσαν ἰσχὺν καὶ πᾶσαν πίστιν ἀφίνων νὰ ἐννοηθῇ εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐγγράφου ἀνακοινώσεως, ἣν ἐποιήσατο ἐν τῷ συνεδρίῳ, ὅτι αἱ μόναι καὶ πραγματικαὶ εὐχαὶ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως εἶναι καὶ ὑπῆρξαν ἀεί-ποτε νὰ συνενώσῃ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κυριαρχίαν πάσας τὰς χώρας τὰς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οἰκουμένας καὶ ὅτι ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἀρκῆται μὴ ζητοῦσα τὴν ἀλλ' ἢ τὴν προσάρτησιν ἐπαρχιῶν τινων, τοῦτο πράττει ἕνεκα τῆς στερρᾶς ἀποφάσεως τῆς Εὐρώπης τοῦ ἀποκαταστῆσαι τὴν εἰρήνην ἐν Ἀνατολῇ χωρὶς νὰ διασαλευθῇ πολὺ ἡ ὑφεστῶσα τῶν πραγμάτων κατάστασις. Ἀπέναντι τοιαύτης ὁμολογίας τί γίνεται ἡ ἐπαγωγὸς προσδοκία εἰρήνης διαρκοῦς μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν; Δὲν ἐννοεῖται ἄρά γε σαφῶς ὅτι, ἐὰν μετά τινα ἔτη, μετά τινας μῆνας ἴσως κρίνῃ ἡ Ἑλλὰς ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα νέαν νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκστρατείαν ἐπὶ τοῦ κύκλου τῶν ὑποτιθεμένων ἐθνικῶν διεκδικήσεων, οἱ αὐτοὶ λόγοι τὰ αὐτὰ θὰ ἐπαναγάγωσιν ἀποτελέσματα, οἴχεται δὲ ἡ εἰρήνη αὕτη, ἥτις ἔμελλε μὲν νὰ ἦναι διηνεκής, ἀλλὰ δὲν θὰ διήρκει ἢ μόνον ὅσον ἀκριβῶς ἀπαιτεῖται πρὸς παρασκευὴν νέων ἐπιχειρήσεων κατὰ τοῦ διεθνοῦς δικαίου; Κληθεῖσα ἡ Εὐρώπη ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς νέας ταύτης διαφορᾶς, ἥτις θὰ διεκινδύνευεν αὖθις τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἴσως τὴν ἀγαθὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων ἁρμονίαν, θ' ἀποφασίσῃ ἄρ' ἄγε νὰ θυσιάσῃ τὰ δίκαια τοῦ νομίμου κτήτορος εἰς τὰς ἐποφθαλμιάσεις φιλοδόξου γείτονος, ἢ ἄλλως θέλει διστάσει ἀπέναντι πράξεως, ἣν βεβαίως ἀπαναίνεται ἡ τιμὴ αὐτῆς;

Ὅ,τι δήποτε κἂν συμβῇ, μετὰ τοιούτου βαθμοῦ βεβαιότητος εἰς πάντων τὰ πνεύματα παρουσιάζεται τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο καὶ τόσον εἶναι ἐν τῇ τάξει τῶν πραγμάτων καὶ συνᾷδον πρὸς τὸ ἑλληνικὸν δόγμα, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῶσιν αἱ μεγάλαι δυνάμεις ὡς ὁριστικὸν ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῶν αἰτήσεων τῆς Ἑλλάδος τὴν βεβαιότητα ἢ μόνον τὴν ἐλπίδα τοῦ κατορθῶσαι τοιουτοτρόπως τὴν στείρωσιν τῆς πηγῆς τῶν μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος ἐρίδων.

Τοιαῦτα τὰ γεγονότα καὶ τοιαῦται αἱ κυριώτεραι σκέψεις, αἵτινες ἐπιβάλλουσι τῇ Ὑ. Πύλῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ποιήσηται ἔκκλησιν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ τῆς γνώμης ἣν ἐξέφρασεν ἐν τῷ συνεδρίῳ περὶ τοῦ καταλλήλου τοῦ χορηγῆσαι τῇ Ἑλλάδι οἱανδήποτε χωρογραφικὴν μεγέθυνσιν.

Ἡ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτάνος καὶ ἡ κυβέρνησις Αὐτοῦ πεποίθασιν στερρῶς ὅτι αἱ μεγάλαι δυνάμεις καλλίτερον διαφωτιζόμεναι περὶ τῆς φύσεως, περὶ τῶν αἰτίων καὶ περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν αἰτήσεων, ἃς διετύπωσεν ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, θέλουσι τροποποιήσει τὴν πρώτην αὐτῶν γνώμην καὶ θέλουσι σπεύσει νὰ διαβιβάσωσι τῷ ἀνακτοβουλίῳ τῶν Ἀθηνῶν συμβουλὰς εὐθύτητος καὶ περισκέψεως, αἵτινες ν' ἀποτρέψωσιν αὐτὸ ἀπὸ ἐπιχειρήματος ἀδίκου ἅμα καὶ ἥκιστα πολιτικοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Εὐρώπη δὲν θὰ θελήσῃ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην ὁδὸν καὶ ἐκτεθῇ οὕτως εἰς τὸ νὰ διακυβεύσῃ τὸ εἰρηνικὸν ἔργον αὐτῆς.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ν' ἀναγνῶτε τὸ ἔγγραφον νοῦτο τῇ Α. Ε. τῷ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργῷ τῆς . . . . καὶ ν' ἀφῆτε αὐτῷ ἀντίγραφον.

Ὁ ἄνθρωπος νομίζει ὅτι αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ βαίνει. Ἀλλ' ὑπάρχει τὸ ἐλατήριον αὐτοῦ, καθ' ὅσον πολλάκις θέλοντα νὰ τραπῇ τὴν ὁδὸν τῆς ἀπάτης ἑτέρα τις δύναμις, ἄγνωστος αὐτῷ, σύρει εἰς ἄλλην ὁδὸν, τὴν καρδίαν αὐτοῦ πείθουσα.

Ὁ ἄνθρωπος ἀείποτε τὴν μοῖραν αὐτοῦ μέμφεται· τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ ἁμαρτημάτων δὲν δύναται νὰ θεωρήσῃ αὐτὴν ὡς αἴτιον, καίπερ παντὶ τρόπῳ ἐπιζητῶν νὰ ἐπιρρίψῃ αὐτῇ τὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ σφάλματα.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Β'.

Τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης παρασκευῆς, 4/16 αὐγούστου, ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν μετὰ μακρὰν καὶ πολυώδυνον νόσον ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης **Ιωακειμ** ὁ Β', τὴν δὲ ἑπομένην κυριακὴν, 6/18 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐγένετο ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐν μέσῳ ἀπείρου συρροῆς λαοῦ καὶ μετὰ πασῶν τῶν εἰς τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀξίωμα ἀνηκουσῶν τιμῶν.

Τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ μεταστάντος πρωθιεράρχου τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐξιστορεῖ κάλλιστα ὁ ἑπόμενος ἐπιτάφιος, ὃν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐξεφώνησεν ὁ εὐπαίδευτος καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ ἱεροδιάκονος κ. Γρηγόριος Ζιγαβηνός.

Ἡγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

(Β' Βασιλ. γ', 38).

Τοιοῦτον ὄντως ὀδυνηρὸν γεγονὸς, ὦ θεόλεκτος τῶν σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων χορεία, καὶ ὑμεῖς, ὦ περιούσιε καὶ εὐσεβόφρον τοῦ Κυρίου λαὲ, τοιοῦτον ἀκριβῶς ἐπετελέσθη σήμερον γεγονὸς εἰς τοῦ νέου Ἰσραὴλ τὴν Ἐκκλησίαν, ὁποῖον ἐμφαίνουσι περὶ τοῦ ἐμπείρου στρατηγοῦ Ἀβεννὴρ τὰ ὀδυνηρὰ ταῦτα τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ λόγια· ὅτι ἡγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ἀντὶ ἑορτῆς μεγάλης καὶ λαμπρῶν πανηγύρεων, αἵτινες συνήθως ἐκλαμπρύνουσι τὸν πάνσεπτον τοῦτον πατριαρχικὸν ναὸν, συνετελέσθη σήμερον πράγματι γεγονὸς πένθους καὶ μεγάλου ἐνδιαφέροντος, καὶ διὰ τοῦτο αὐθόρμητος καὶ κατανενυγμένος ὁ ὀρθόδοξος τῆς βασιλευούσης λαὸς συμπυκάζεται ἄχρις αὐτῶν τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦσιν ἡ κατανυκτικὴ αὕτη τελετὴ καὶ ἡ πένθιμος κηδεία· τοῦτο διατρανοῖ τὸ ἀπὸ τῆς χθὲς διασαλπισθὲν τοῦ θανάτου ἄκουσμα, ὅπερ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς Χαλκίτιδος νήσου ἐν ἀκαρεῖ διαχυθὲν καὶ αὐθωρεὶ διεκπεραιωθὲν μέχρι τῆς πόλεως τοῦ Κωνσταντίνου, βαθέως συνεκίνησε καὶ συνεκλόνησε πάντας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου αὐτῆς ἄκρου. Ναὶ, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες! Ὁ ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν ἔνδοξον τοῦτον θρόνον τῶν Χρυσοστόμων, τῶν Φωτίων καὶ τῶν Γενναδίων κλείσας καὶ ἀναβὰς, ὁ τῆς καθόλου ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας σεπτὸς πρωθιεράρχης, ὁ τὸ τελευταῖον νῦν ἐνιδρυμένος νεκρὸς ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ αὐτοῦ θρόνου, προεξάρχων δ' ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας μεγάλης ἣν ἐλάμπρυνε μέχρι χθὲς κυβερνῶν, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης **ΙΩΑΚΕΙΜ** ὁ Β', πέπτωκε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὸ κοινὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας πέσημα, καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐκ προσώπου τῆς Ὀρθοδοξίας ἁπάσης πενθεῖ καὶ κηδεύει μεγαλοπρεπῶς τὸν σεπτὸν καὶ μέγαν ἡγούμενον καὶ ἀρχιποίμενα αὐτῆς τε καὶ σύμπαντος τοῦ νέου τῆς Χάριτος Ἰσραήλ· ὅτι ἡγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, κηδεύουσα τὸ σεπτὸν τοῦ ἀοιδίμου αὐτῆς πατριάρχου σκῆνος, ἐκχέει μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς εὐχὰς καὶ δεήσεις καὶ προπέμπει τοῦτον διὰ νεκρωσίμων ἀσμάτων εἰς τὸ τελευταῖον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου κατάντημα, τιμᾷ δὲ καὶ δι' ἐπικηδείων λόγων τὴν ἐξόδιον αὐτοῦ ἐκφορὰν, ἀναθεωροῦσα τῆς πολυμόχθου καὶ χριστιανικῆς αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφῆς τὴν ἔκβασιν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν πένθιμον ταύτην στιγμὴν δὲν εἶναι δυνατὸν, ὦ σεβαστὴ καὶ φιλόχριστος ὁμήγυρις, ἀλλ' οὐδ' εὔκολον ὅλως νὰ ἐρευνηθῇ ἀκριβῶς ὁ μακρὸς καὶ σπουδαιότατος τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου βίος, ὅστις μεθ' ὅλων τὰ καθ' ἕκαστα αὐτῷ ἀποτελεῖ σπουδαίαν ἰδιαιτέρας ἐνασχολήσεως ὕλην, ὕλην τῆς νεωτέρας ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ διαχαραχθῶσι τὰ κυριώτερα μόνον τοῦ βίου αὐτοῦ σημεῖα, δι' ὧν χαρακτηρίζεται, δι' ὧν ἀπέβη ὀνομαστὸς καθ' ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον Γένος καὶ τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ δι' ὧν ἐμεγαλύνθη ὡς εἷς τῶν χρησίμων ἀνδρῶν, οὓς εἰς καιρὸν ἐγείρει ὁ Κύριος· ὅτι ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία τῆς γῆς καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς (Σοφ. Σειρ. ι', 4).

Ἐξετάζων τις ὡς ἐξ ἀπόπτου, ἀγαπητοὶ, τὴν πορείαν τοῦ ἐνδόξου βίου τοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ, καθορᾷ προφανῶς ὅτι οὗτος ὑπὸ τῆς πόρρωθεν προκαταβαλλούσης τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις θείας Προνοίας ἐκλήθη ἄνωθεν εἰς τὰ μεγάλα τῆς Ἐκκλησίας λειτουργήματα. Διότι ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἡμετέρου ΙΘ' αἰῶνος ἐν χωρίῳ Καλιμασίᾳ τῆς διαπρεποῦς Χίου ἐκ ταπεινῶν μὲν ἀλλ' εὐσεβῶν γονέων γέννησις αὐτοῦ καὶ καταγωγὴ ἡ διὰ τὴν παιδιόθεν ὀρφανίαν ἐκ πατρὸς ὅσον οἷόν τε σπουδαία ἐπιμέλεια καὶ ἀνατροφὴ αὐτοῦ ὑπὸ μόνης

τῆς μητρὸς, καὶ μάλιστα ὡς υἱοῦ μονογενοῦς καὶ προσφιλοῦς εἰς αὐτὴν, ἡ ἀκρόασις ἔστω καὶ τῶν τελειοτέρων μαθημάτων τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῇ Χώρᾳ σχολῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς ἡ ἐκμάθησις, ἅτινα ὑπῆρξαν καὶ κατετέθησαν ἐν αὐτῷ ὡς θεμελιώδεις βάσεις μέλλοντος βίου, ταῦτα πάντα ἦσαν μὲν ὄντως ἐπαινετὰ καὶ ἄξια, ἐλάχιστα ὅμως διὰ νὰ προβιβάσωσιν αὐτὸν εἰς ὑψηλὰ καὶ μεγάλα ἀξιώματα, εἰς τόσον ἔνδοξον ἐκκλησιαστικὸν μεγαλεῖον, ἂν μὴ δάκτυλος τῆς θείας Προνοίας ὡδήγει αὐτόν. Συνέργεια λοιπὸν τῆς θείας χάριτος, κλῆσις θεόθεν ἁγία, πνεῦμα πίστεως καὶ εὐσεβείας καὶ ὀρθοφροσύνη μετὰ πολλῶν ἄλλων φυσικῶν πλεονεκτημάτων καὶ χαρισμάτων πνευματικῶν, ταῦτα ἦσαν ἀπ᾽ ἀρχῆς τὰ ἀσφαλῆ καὶ πραγματικὰ κεφάλαια τοῦ μέλλοντος βίου τοῦ ἀοιδίμου. Τὴν πολύτιμον δὲ ταύτην πραγματείαν φέρων μεθ᾽ ἑαυτοῦ, καθοδηγεῖται ἔφηβος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου περάνας ἐν χρόνῳ βραχεῖ τὰς ἐγκυλίους σπουδὰς ἐγένετο γνωστὸς τοῖς πατριώταις Χίοις καὶ πολλοῖς τῶν ἀρχιερέων, παρ᾽ ὧν ὑπῆρξεν ἐπιζήτητος διὰ τὴν ἐκλάμπουσαν ἀπ᾽ αὐτοῦ εὐφυΐαν, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῦ Χαλκηδόνος Ἀγαθαγγέλου, τοῦ μετέπειτα πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως († 1830), ἀλλ᾽ ὅμως προσελήφθη ὡς γραμματεὺς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Σοφίας Ἰωακεὶμ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ ἱεροδιάκονος ἐν Σοφίᾳ ἐχειροτονήθη. Καὶ ἐντεῦθεν λοιπὸν ἄρχεται τοῦ νέου τῆς χάριτος Λευΐτου Ἰωακεὶμ τὸ ἔνδοξον στάδιον ἐν τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίᾳ.

Ἀναλαβὼν δ᾽οὕτως ὁ νέος Ἰωακεὶμ τῆς λευϊτικῆς διακονίας τὰ καθήκοντα ἀφωσιώθη εὐθὺς εἰς τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν καὶ ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου κατέβαλε σπουδὴν συντονωτέραν, ἵνα ποιῆται βεβαίαν τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ (Β, α′, 10) διὰ τῆς ὁσημέραι προκοπῆς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῇ τελειότητι τῆς ἱερᾶς διακονίας. Ἐνώπιον δὲ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κλήσεως ἡ παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Σοφίας διακονία αὐτοῦ καὶ ἡ μετ᾽ οὐ πολὺ ἀρχιδιακονία ἐν Ἰωαννίνοις ἐπὶ τοῦ μητροπολίτου Βενεδίκτου ἦσαν μὲν μικρὰ ἀπέναντι τῆς ἀναπτυχθείσης μεγαλοφυΐας αὐτοῦ καὶ ἐνεργητικότητος, ἐδίδαξαν ὅμως αὐτὸν ζῶντα ἐν μέσῳ φθορᾶς καὶ κινδυνώδους πραγμάτων καὶ καιρῶν καταστάσεως, καὶ ἐξήσκησαν ἀρκούντως εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν ἐπωφελῆ διεξαγωγὴν τῶν δυνάμει βίας πολλάκις διαλυομένων ὑποθέσεων καὶ κατέδειξαν τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἱκανότητα καὶ χρησιμότητα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τούτων δὲ καρπὸς ἀγλαὸς ὑπῆρξεν ἡ ἐν νεωτάτῃ ἡλικίᾳ ἀνύψωσις αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ὅτε πρῶτον ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως χειροτονηθεὶς, ἐξέφηνε πράγματι λαμπρὰς τῆς ποιμαντορικῆς φρονήσεως, τῆς ἀγνῆς φιλογενείας καὶ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας τὰς αὐγὰς, διὰ τῶν ὁποίων τοὺς μὲν ὀρθοδόξους πατρικῶς περιέθαλπε ποιμαίνων καὶ εὐεργετῶν, τοῖς δὲ ἑτεροθρήσκοις γενικῶς ἐμποιῶν σεβασμὸν καὶ ἀγάπην. Καὶ ἐν γένει μὲν ὡς ἐπίσκοπος Δρυϊνουπόλεως ἐγκατέλιπε πολλὰς καὶ καλὰς ἀναμνήσεις, κυρίως δὲ αὐτὸς μὲν διὰ τῆς συνέσεως καὶ τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ κατέπαυσε τὰς τότε στασιαστικὰς ταραχὰς τῶν ὀθωμανῶν Ἀλβανῶν κατὰ τῆς κυβερνήσεως, ἀποσοβήσας τοῦ κινδύνου τὰ δεινὰ καὶ κατευνάσας τὰ ἠρεθισμένα πνεύματα, τὸ δὲ βασίλειον κράτος διέκρινε τὴν εἰς αὐτὸ ἀφοσίωσιν τοῦ νέου λειτουργοῦ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Διὰ ταῦτα δικαίως μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ μητροπολίτου Ἰωαννίνων Βενεδίκτου ὁ τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς ἐπαρχίας φιλόχριστος λαὸς ὁμοθύμως ἐξητήσαντο διάδοχον τοῦ θρόνου τὸν Δρυϊνουπόλεως Ἰωακεὶμ, τὸν υἱὸν ἀντὶ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς καὶ προστάτου, καὶ οὕτως ἐπληρώθη τὸ τοῦ προφητάνακτος λόγιον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν· Ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησάν σοι υἱοὶ, καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν (Ψαλμ. μδ′, 17).

Ζῆλος καὶ ἐνέργεια, πατρικὴ φροντὶς καὶ δραστηριότης, ποιμαντορικὴ φρόνησις καὶ ἀγάπη χριστιανικὴ, ταῦτα φέρων ὁ ἀοίδιμος Ἰωακεὶμ, ἅμα ἐκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει Ἰωαννίνων ἀναδειχθεὶς, ἤρξατο ποιμαίνων τὴν μείζονας ἀπαιτοῦσαν φροντίδας ἐπαρχίαν. Ἐνῷ δὲ κυβερνῶν, ἐν πᾶσι σχεδὸν ηὐδοκίμει καὶ εἰς πάντας ἤρεσκε καὶ περὶ πάντων ἐφρόντιζεν, ἐνῷ περὶ τῶν κοινῶν καὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας προὐνόει καὶ τὰ συμπίπτοντα διεξῆγεν ἐπωφελῶς ἐφ᾽ἱκανὸν, ἔμελλε νὰ διδαχθῇ ἔτι καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ὅτι τὸ πανταχοῦ καὶ παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν καὶ διαπρέπειν εἶναι δυσχερέστατον καὶ πόρρω που κεῖται τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας, μάλιστα δ᾽ἐν καιρῷ περιστάσεων καὶ πραγμάτων ἀντιξόων καὶ χαλεπῶν. Ἀνταγωνιζόμενος ὁ δραστήριος καὶ ἔμπειρος μητροπολίτης Ἰωακεὶμ πρὸς τὰς δυσχερεῖς καὶ βιαίας περιστάσεις καὶ θελήσεις, ὑπερασπιζόμενος τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ θρόνου αὐτοῦ, τὴν ἱερότητα τῆς Ἐκκλη ίας καὶ τῶν σκηνωμάτων αὐτῆς, τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν ἁγιότητα τοῦ ἐπ᾽αὐτοῦ μαρτυρικῷ αἵματι καὶ στεφάνῳ λαμπρυνθέντος νέου ἁγίου Γεωργίου, ἐνίκα μὲν νίκην τὴν καλλίστην, ἀλλ᾽ὅμως

καὶ νικῶν παρεπέμπετο εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω εἰς ὑπερορίαν. Ἅμα δ᾽ ὡς ἔλειψαν αἱ δυσμενεῖς πολιτικαὶ περιστάσεις, φανεροῦται αὐτοῦ ἡ ἀθωότης μετακαλεῖται ἐκ τοῦ Ἄθω εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀποκαθίσταται εἰς τὴν μητρόπολιν Ἰωαννίνων· ἀλλ᾽ὅμως ἕνεκα τῆς συνέσεως αὐτοῦ καὶ ἐμπειρίας, ἕνεκα τῆς δραστηριότητος καὶ χρησιμότητος μένει διορισθεὶς μέλος ἐνδημοῦν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου. Συνεργασθεὶς δὲ τότε μετὰ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Γερμανοῦ πρὸς σύστασιν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, μετ᾽οὐ πολὺ διεδέξατο εἰς τὸν μητροπολιτικὸν τῆς Κυζίκου θρόνον τὸν ἀοίδιμον Μελέτιον, ὅτε οὗτος περὶ τὸ 1845 ἀνηγορεύθη κοινῇ ψήφῳ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Καθ᾽ὅλην δὲ τὴν δεκαπενταετῆ ποιμεναρχίαν τῆς ἐπαρχίας Κυζίκου ὁ μητροπολίτης Ἰωακεὶμ ὑπῆρχε διαρκὲς μέλος τῆς ἁγίας Συνόδου, ἥτις συνεκροτεῖτο ἐκ τῶν δώδεκα προεξαρχόντων μητροπολιτῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου κατὰ τὴν πρὸ ἑνὸς αἰῶνος καθιερωθεῖσαν ἀρχήν. Οὐδεὶς τῶν κατ᾽αὐτὸν διαφιλονεικεῖ ὅτι ὁ μητροπολίτης Κυζίκου Ἰωακεὶμ οὐδενὸς τῶν συγχρόνων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν ἦτο ὑποδεέστερος κατὰ τὴν ὀξύνοιαν καὶ τὴν διορατικότητα, κατὰ τὴν ῥεκτικότητα καὶ τὴν σπουδαιότητα, κατὰ τὴν μεγαλόνοιαν, τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν σύνεσιν εἰς ἐπίλυσιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν σπουδαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ ὑποθέσεων. Ὥστε ἀληθῶς αἰνέσουσι τὴν σύνεσιν αὐτοῦ πολλοὶ, ἕως τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐξαλειφθήσεται τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ (Σοφ. Σειρ. λθ′, 9).

Ἐν τούτοις ὁ φαεινὸς ἀστὴρ τοῦ ἀοιδίμου ἱεράρχου ἀνέτρεχεν εἰς τὸ μεσουράνημα τῆς ἱερατικῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου, ὅτε ἤδη ὑπέρωσκον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως ἡμέραι ταραχῆς καὶ συγχύσεως, ἡμέραι σημαίνουσαι τὴν ἀνάγκην μεταβολῆς ἢ βελτιώσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν καθεστῶτος. Τὴν μεταβολὴν ταύτην μόνος προεῖδεν μακρόθεν ὁ ὀξυδερκὴς καὶ μεγαλόνους Ἰωακεὶμ, Κυζίκου εἰσέτι ὤν. Ἐργασάμενος δὲ αὐτὸς, κατ᾽ἰδίαν καὶ συνδυάσας τὴν ἀνάγκην πρὸς τὸ θεῖον λόγιον· Μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου (Παρ. κβ′, 28), ἤθελε προλάβει διὰ κανονισμοῦ ἐκκλησιαστικῶς κεκυρωμένου τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιβολὴν τῆς μεταβολῆς ταύτης, ἂν μὴ πολέμιοι τῆς Ἐκκλησίας λάθρα ἀντενεργοῦντες ἐματαίουν τὸ σωτήριον διάβημα. Ἀλλὰ τέλος κρισιμωτέρων τῶν πραγμάτων ἡμῶν καταστάντων καὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου παραιτηθέντος (1860), οἱ πάντες μὲν ἐπιζητοῦσι τὸν χρήσιμον, οἱ πλεῖστοι δὲ ἀποβλέπουσι καὶ καλοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἀρνούμενον, παρακαλοῦσι τὸν μητροπολίτην Κυζίκου Ἰωακεὶμ εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὡς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ μεταβάλῃ μὲν εὐλαβῶς τὰ διορθωτέα, νὰ τηρήσῃ δὲ πιστῶς τὰ σεβαστέα τῆς Ἐκκλησίας θέσμια. Καίτοι δὲ προέλεγεν εἰς τοὺς παρακαλοῦντας τὴν μέλλουσαν ἀντενέργειαν κατὰ τῶν διαβημάτων αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, οὐχ ἧττον ἀναγορεύεται πατριάρχης κατὰ τὸ προεπικυρωθὲν περὶ ἐκλογῆς πατριάρχου ἄρθρον τῶν Κανονισμῶν καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐν μέσῳ χαρᾶς καὶ ἐπιδείξεων, ὑπενδοὺς μόνον ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸ Γένος καὶ ἐκ ζήλου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Καθὼς δὲ ἕκαστος, οὕτω καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωακεὶμ ἐκ τῆς τότε ἑξηκονταετοῦς περίπου αὐτοῦ ἡλικίας καὶ τῆς πολυχρονίου πείρας εἶχεν ἤδη μορφώσει σταθερὰς ἀρχὰς βίου καὶ πολιτείας, φρονημάτων καὶ αἰσθημάτων, τρόπων καὶ ἐνεργειῶν ἐν τῇ κυβερνήσει ἰδίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, αἱ δὲ ἀρχαὶ αὗται ἦσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἱεραί. Ἐφρόνει λοιπὸν ὅτι ἐν τῇ θεσπιζομένῃ ὑπὸ τῆς τότε ἐθνοσυνελεύσεως μεταβολῇ ἢ βελτιώσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἔπρεπε νὰ τηρηθῶσιν ἄθικτα ἐκ τῆς καινοτομίας οὐ μόνον τὰ προνόμια τὰ ἔλκοντα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Σαμουὴλ (1764—1773), ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ νόμοι, δι᾽ ὧν ἀνεβιβάζετο εἰς τὸν θρόνον ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ὡς νόμοι συνετοὶ καὶ λίαν πρόσφοροι διὰ τὴν ἀνάκλησιν καὶ τὴν τήρησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπὸ τοῦ ἀοιδίμου Γεννα-δίου τοῦ πατριάρχου († 1458) καὶ ἐφεξῆς δεδωρημένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος δικαίων καὶ προνομίων ὑπὸ τοῦ βασιλείου κράτους Ἐφρόνει ὅτι πᾶσα μεταβολὴ εἶναι μὲν εὐκολος, ἀπαιτεῖται ὅμως φρόνησις πολλὴ, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διὰ ταύτης βιαία ἀνατροπὴ τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος, καὶ διὰ τοῦτο ἤθελε μὲν τὴν βελτίωσιν, ἤθελε δ᾽ ἐπίσης ἵνα μὴ ἀρθῶσιν ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες αὐτοῦ.

Ἀλλ᾽ ἐν ποίᾳ ἄρα γε πραγμάτων καὶ πνευμάτων καταστάσει εὗρε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναβαίνων τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ὁ ἀοίδιμος πατριάρχης; Εὗρεν ἐν πρώτοις τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ ἀειμνήστου πατριάρχου Σαμουὴλ ἐν ἐνεργείᾳ νόμους τῆς Ἐκκλησίας κατηργημένους ἤδη, τοὺς δὲ νέους κανονισμοὺς ἀνεπικυρώτους ἔτι, ἐφεξῆς δὲ καὶ δυσκόλους πρὸς ἐφαρμογήν. Εἰς ἐπίμετρον δὲ εὗρε τοὺς ἐν τοῖς πράγμασιν ἡμετέρους διαφωνοῦντας καὶ κινδυνεύοντας νὰ ἔλθωσιν εἰς φανερὰν πρὸς ἀλλήλους

ρῆξιν καὶ διάστασιν. Εὑρὼν δηλονότι διπλοῦν γνωμῶν ῥεῦμα, τῶν μὲν θαρραλέως ἀπαιτούντων τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κανονισμῶν ἀναλλοιώτων, τῶν δὲ θεωρούντων αὐτοὺς ἀνεφαρμόστους ὡς ὑπὸ πνεύματος μήτε ἐκκλησιαστικοῦ μήτε πολιτικοῦ συντεταγμένους, ἀλλὰ τείνοντας μάλιστα πρὸς ἐξασθένησιν τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, πρὸς ἐξασθένησιν τοῦ μεγαλείου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πατριάρχης Ἰωακεὶμ ἠκολούθησε μέσην ὁδόν, κανονίζων τὰς ποιμαντορικὰς αὐτοῦ ἐνεργείας πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς καὶ πρὸς τὸ καλὸν τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ κατηγορήθη μὲν προϊόντος τοῦ χρόνου διὰ τοῦτο καὶ κατηγγέλθη ὡς αὐθαιρέτως ἐνεργῶν, μάλιστα ὑπ' ἐκείνων τῶν ὀφειλόντων εἶναι συνεργῶν καὶ συνεργατῶν εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου· ἀλλ' ὁ πατριάρχης τότε ἐδικάσθη καὶ ἐκηρύχθη ἀθῶος ὑπὸ δικαστῶν αὐστηρῶν καὶ ἐπὶ ἀρετῇ, δικαιοσύνῃ καὶ εὐσεβείᾳ ἐπιλέκτων ὁποῖοι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἦσαν ὁ πρώην πατριάρχης Γρηγόριος ὁ ϛ', ὁ ἀείδιμος πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριλλος καὶ Κωνσταντῖνος Σταυρουπόλεως ὁ Τυπάλδος, ὁ σοφὸς καὶ ἀείμνηστος διευθυντὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς. Εὗρε τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Βουλγάρων ἀδύνατα ζητοῦντας καὶ τὸ βουλγαρικὸν ζήτημα ὑποδαυλίζοντας. Ἀλλ' ὁ πατριάρχης Ἰωακεὶμ τὸ πρῶτον παρακαλεῖ καὶ πατρικῶς συμβουλεύει τοὺς ἀτακτοῦντας ἀρχιερεῖς, νουθετεῖ καὶ προτρέπει καὶ ἀπειλεῖ αὐτοὺς δι' ἐπιτιμίων· ἀλλ' οὗτοι στασιάσαντες ἅπαξ οὐδὲ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ μνημονεύουσι κανονικῶς ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ. Συγκαλεῖ σύνοδον προκρίτων ἱεραρχῶν καὶ ἐκδίδει ὑπὲρ τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ τὰ δεκαπέντε ἐκεῖνα ἄρθα· ἀλλὰ καὶ πάλιν τούτους ἀπειθοῦντας καθαιρεῖ καὶ ἀποστέλλει εἰς ὑπερορίαν, οἵτινες ὅμως μετ' οὐ πολὺ ἐπιστρέφουσι πρὸς πλείονα ταραχὴν τῆς Ἐκκλησίας. Τότε ὁ ἀείδιμος πατριάρχης μετὰ στερρᾶς τῆς ἐπιμονῆς ὅλας αὐτοῦ καταβάλλει τὰς προσπαθείας. Ἐνεργεῖ μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος, ὑρίσταται ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς θυσίας, ἀγωνίζεται ἀκαμάτως πρὸς κατεύνασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς στάσεως καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν πνευμάτων, ἀποστέλλει ἐξάρχους καὶ διδασκάλους πρὸς περιστολὴν τῆς ὑποκινηθείσης Οὐνίας καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς· καὶ χάρις λοιπὸν εἰς τοὺς ἐπιδεξίους καὶ συνετοὺς αὐτοῦ ἀγῶνας ἡ φοβερὰ ἐκείνη Οὐνία, ἡ ὡς ἀκρὶς ἐπιπεσοῦσα ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μακεδονίας διελύθη ὡς ἄφρὸς κενὸς καὶ συνετρίβη μεχρι παντελοῦς ἐξοντώσεως. Προσφεύγει τέλος καὶ ἐξαιτεῖται περὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ζητήματος ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τὴν ὀφειλομένην ὑπεράσπισιν καὶ προστασίαν, ἀλλ' εὑρίσκει τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας κεχαλαρωμένας ἕνεκα τῆς νέας τῶν πραγμάτων θέσεως. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοὺς μόχθους καὶ ἀγῶνας, μετὰ πολλὰς ἀγρύπνους νύκτας καὶ παλαίσματα καθορῶν τῆς ἀδικίας καὶ τῶν παθῶν τὰ κύματα ὑπερυψούμενα καὶ ἀπειλοῦντα ναυάγιον τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας, παραιτεῖται τῆς ἐκκλησιαστικῆς πηδαλιουχίας, καὶ ἀποχωρεῖ ἐπευχόμενος, ἵνα ὁ Κύριος ἐγείρῃ ἱκανώτερον αὐτοῦ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Γένους καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ δεκαετίαν ἔκτοτε ἡρησυχάζοντος τοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ, τρεῖς ἐκ διαδοχῆς ἀνέθησαν εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον πατριάρχαι, ἕκαστος ἰδίαις ἀρεταῖς περικοσμούμενος. Καὶ οἱ τρεῖς δ' ἐπὶ τέλους παρῃτήσαντο τῆς τούτου κυβερνήσεως. Ἀλλ' αἱ σοβαραὶ περιστάσεις καὶ τὰ σπουδαῖα ζητήματα, ἡ σύγχυσις καὶ ἡ δεινότης τῶν πραγμάτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπανέφερον τὸ δεύτερον τὸν πατριάρχην Ἰωακεὶμ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τὸν δεκέμβριον τοῦ 1873, ἐκλεγέντα παμψηφεὶ καὶ ὁμοθύμῳ κλήρῳ τε καὶ λαοῦ γνώμῃ. Καὶ τοῦτο μὲν ἐδικαίου πάντως τὸν πατριάρχην Ἰωακεὶμ καὶ τὴν προτέραν αὐτοῦ ἐκκλησιαστικὴν πορείαν, ἀνεγνωρίζετο ὅμως συνάμα ὅτι αἱ τοῦ πατριάρχου πρὸς τὸ Γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀρχαὶ ἦσαν ὀρθαὶ καὶ ἀσφαλεῖς, ἤτοι ἀρχαὶ μόνιμοι καὶ πρακτικαί, ἀρχαὶ γενικαὶ καὶ σωτήριοι, ἀρχαὶ εὐσεβεῖς καὶ χριστιανικαί, καὶ κατὰ ταύτας ἐρρύθμιζε καὶ τὸν τρόπον τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Διὰ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐκυβέρνησε τὸ πρῶτον καὶ μέχρι χθὲς τὸ δεύτερον ἐπὶ τέσσαρα καὶ ἥμισυ ἔτη ἐποίμανε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὡδήγησεν αὐτὴν ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Πρὸς παντελῆ κατεύνασιν τοῦ μετὰ σχίσμα ταράχου τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Θρᾴκης, τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, πρὸς ἀναστολὴν τοῦ ἐκεῖ ἐκραγέντος δεινοῦ κατὰ τῶν ὀρθοδόξων, πρὸς διακανόνισιν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ μοναστηριακῶν ζητημάτων καὶ πρὸς διεξαγωγὴν πολλῶν ἄλλων σπουδαίων ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τὰς ἀρχὰς ταύτας ἐφήρμοζε πάντοτε ὁ ἀείδιμος πατριάρχης. Ἐκ τῶν ἀρχῶν δὲ τούτων διὰ τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἐν τοῖς διαφόροις ζητήμασι καὶ περιστάσεσι τῆς Ἐκκλησίας ἀνεπήγαζεν ἀείποτε συμπέρασμα ἀνάλογον, νόμιμον δηλονότι καὶ ἐπωφελὲς, ἀντιπίπτον μόνον εἰς τὰς ἀντιθέτους ἀρχάς. Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι ἐπ' ἐσχάτων, κυμαινομένου τοῦ οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου ὑπὸ μεγάλων καὶ σπουδαίων ζητημάτων, ὑπὸ δυσχερεστάτων πραγμάτων καὶ ἀπειλητικῶν περιστάσεων, ὁ πατριάρχης Ἰωακεὶμ, ἂν δὲ προήγαγεν ἐπὶ τὸ βέλτιον, συνεκράτησεν ὅμως καὶ διέσωσε συνετῶς δι' ἐλαχίστων τὰ φοβερῶς ἀπειλούμενα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους πάτρια καὶ ἀνεκτίμητα ἀγαθά. Διὰ δὲ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν συνέσεως καὶ βαρύτητος ἐνεργῶν ὅπου δεῖ, ἐπηνώρθωσε τὰς ἐπ' ἐσχάτων ἐκρύθμους τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας σχέσεις, λαλῶν προσηκόντως καὶ εὐσταθῶς ὅτι ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀμοιβαίας ἀμφοτέρων καὶ ἐξουσιῶν ἁρμονίας καὶ συναρωγῆς οὐδὲν ἕτερον προκύπτει ἢ βλάβη καὶ ζημία εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λαὸν, τὸν αὐτὸν τελοῦντα ὑπήκοον τοῦ βασιλείου κράτους καὶ πλήρωμα πιστὸν τῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν γένει εἰπεῖν ὁ ἀείδιμος πατριάρχης Ἰωακεὶμ, προβαίνων κατὰ τὴν ἡλικίαν παραλλήλως πρὸς τὸν ἡμέτερον αἰῶνα, πολλὰ μὲν αὐτὸς εἶδε, πολλὰ δὲ ἔπαθε καὶ ὑπέμεινε, γενόμενος αὐτόπτης ὧν τε συνέθησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ὧν ὑπέστη κινδύνων τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα. Ἐπὶ πεντηκονταετίαν καὶ ἐπέκεινα προστάτης ἐκκλησιῶν καὶ ποιμὴν ψυχῶν χρηματίσας, πολλὰ μὲν ἐμόχθησε, πολλοὺς δὲ κινδύνους καὶ ἐξορίας ὑπέστη, τὴν ἀλήθειαν, τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν αὐτοῦ προασπιζόμενος. Νοῦς, ὅσῳ βαθὺς καὶ στερέμνιος, τόσῳ ὀξὺς καὶ διορατικὸς, διάνοια διαυγὴς καὶ σκέψις ἐμβριθεστάτη, μεγαλοφυΐα καὶ ἑτοιμότης πνεύματος, μνήμη ἀσφαλὴς καὶ πολυδέγμων, συνδυαζόμενα μετὰ τρόπου καὶ ἤθους προσηνοῦς, μετὰ θελήσεως ἰσχυρᾶς καὶ ἐπιμόνου, μετὰ χαρακτῆρος σεμνοῦ καὶ ἐπιβάλλοντος, καὶ ἐμψυχούμενα ὑπὸ αἰσθημάτων φιλογενείας καὶ φρονημάτων εὐσεβῶν καὶ χριστιανικῶν, ταῦτα ἐν συνόλῳ συναπαρτίζουσι τὸν μέγαν, τὸν ἔμπειρον καὶ δραστήριον πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Β'. Ἀλλὰ καὶ διὰ ποικίλων ἄλλων πλεονεκτημάτων καὶ προσόντων, διὰ πολλῶν βιωτικῶν ἀρετῶν, διὰ πνεύματος εὐαγγελικοῦ καὶ ζήλου χριστιανικοῦ ἐγκαλλωπιζόμενος, διεκρίνετο ὑπερλάμπων ἐν μέσῳ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, ὡς ὁ μέγας καὶ σεβαστὸς καὶ μεγαλόνους ἀνὴρ τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὑπὸ μεγάλων δὲ ἰδεῶν καὶ φρονημάτων ἐμφορούμενος, τὰ ὁποῖα ἤντλει ἔκ τε τῶν συγχρόνων αὐτῷ μεγάλων γεγονότων καὶ ἐκ τῆς διηνεκοῦς μελέτης σπουδαίων πατρικῶν συγγραμμάτων, πλὴν τῶν ἄλλων κοινωνικῶν αὐτοῦ ἀρετῶν, δὲν ἔλειπε συντρέχων καὶ ἀγαθοεργῶν, συντηρῶν καὶ ἐκπαιδεύων τροφίμους καὶ ἐν ἄλλαις μὲν Σχολαῖς, ἰδίᾳ δὲ ὑπὲρ τοῦ ἱερατικοῦ τῆς Ἐκκλησίας λειτουργήματος ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐπὶ πᾶσι δὲ αἱ σκέψεις, αἱ κρίσεις καὶ αἱ γνῶμαι τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου ἦσαν τόσον περιζήτητοι, ὥστε καὶ ἐρησυχάζων πολλάκις ἠρωτᾶτο ἐπὶ παντὸς σπουδαίου ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος. Δικαίως ἄρα ὑπὸ μὲν τῶν ποιμαινομένων ἠγαπᾶτο, ὑπὸ πάντων ἐσεβάζετο, ὑπὸ δὲ πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν, ὑπὸ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων ἐτιμᾶτο καὶ παρίστατο ἐν μέσῳ αὐτῶν ὑψηλὸς τῇ ἀρετῇ καὶ τῷ ἀξιώματι, ὡς ἐθνάρχης Γένους ἐνδόξου καὶ πολυπαθοῦς, ὡς πατριάρχης σεπτὸς καὶ πρῶτος τῇ τιμῇ πρωθιεράρχης ἁπάσης τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δικαίως περὶ αὐτοῦ δύναται νὰ λεχθῇ τὸ τοῦ Σολομῶντος· Ὁρατικὸν ἄνδρα καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ παρεστάναι (Παροιμ. κθ', 29.)

Ἀλλ' ὅμως ἐπ' ἐσχάτων προσβληθεὶς ὑπὸ ἠθικῆς πιέσεως, ἥτις ὀξύτατα ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτὸν ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως ἐνώπιον τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ βασιλείου κράτους, κατελήφθη ὑπὸ θανατηφόρου τῆς καρδίας νοσήματος, ὅπερ κατεβασάνισεν αὐτὸν ἐπὶ ἓξ ὁλοκλήρους μῆνας. Ὑγιεῖς δὲ μέχρι τέλους ἔχων τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ κατανοήσας τὸ τέλος προσεγγίζον, ἀφιέρωσεν ὅλως ἑαυτὸν τῷ Θεῷ καὶ τῇ χάριτι αὐτοῦ, δηλώσας ῥητῶς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ θέλησιν, ἵνα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ διαθέσωσιν ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, προετοιμαζόμενος συνάμα διὰ τῶν ἀπαραιτήτων παντὶ χριστιανῷ θείων ἐφοδίων πρὸς τὴν ἐντεῦθεν ἔξοδον, διὰ τοῦ ἁγίου εὐχελαίου, τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς κοινωνίας τῶν ἀχράντων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων. Οὕτω δὲ εὐσεβῶς τε καὶ εὐλαβῶς πάντα τὰ νενομισμένα τελέσας, ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον, παραδοὺς τῷ πλάστῃ καὶ Θεῷ τῷ πνεῦμα αὐτοῦ τῇ ε' αὐγούστου.

Καὶ μένει λοιπὸν, ἀγαπητοὶ, τὸ ὀρθόδοξον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα καὶ ὁ σεπτὸς οὗτος πατριαρχικὸς θρόνος ὄργανος τοῦ μέχρι χθὲς κοσμοῦντος αὐτὸν πρωθιεράρχου. Ἀλλ' ὡς προεῖπον ὑμῖν, ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία τῆς γῆς καὶ τὸν χρήσιμον ἐγείρει εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς. Μηδεὶς ἀμφιβάλῃ ὅτι ὁ Κύριος ὑποδεικνύει τὸν χρήσιμον καὶ ἱκανὸν ὅταν οἱ καλοῦντες ὑψώσωσι φρένα πρὸς τὸν καρδιογνώστην Θεὸν καὶ εἰλικρινῶς δεηθῶσιν, ἵνα αὐτὸς ἀναδείξῃ τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ, λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς πατριαρχικῆς

ταύτης διακονίας, καὶ ἀποστολῆς καὶ προσανεβῆναι εἰς τὸν οἰκουμενικὸν τοῦτον θρόνον. Ναὶ, ἀδελφοί. Τὸν θρόνον τοῦτον ὀφείλει μὲν νὰ ἐγκαλλωπίζῃ ἐκλεκτὸς καὶ θεοφιλὴς ἀνὴρ, ἀνὴρ πολλαῖς ἀρεταῖς σεμνυνόμενος. Ἀλλ' ὅμως τὸν θρόνον τοῦτον ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ περιέπωμεν πάντες, κλίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ γόνυ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ. Διότι ὁ θρόνος οὗτος εἶναι τεκμήριον ἀνεκτίμητον τῆς γεραρᾶς χριστιανικῆς ἡμῶν ἀρχαιότητος, κειμήλιον τοῦ βασιλικοῦ μεγαλείου τοῦ ἡμετέρου Γένους καὶ σύμβολον τῆς ἐνεστώσης ταπεινῆς αὐτοῦ καταστάσεως. Εἰς τὸν θρόνον τοῦτον ἐπὶ αἰῶνας προσήραξαν δεινῶς οὐ μόνον τῆς αἱρέσεως καὶ τῆς ἀσεβείας, ἀλλὰ καὶ τῆς πανωλεθρίας τοῦ ἡμετέρου Γένους τὰ φοβερὰ κύματα καὶ κατέκλυσαν τῆς Ἐκκλησίας τὴν ὁλκάδα· ἀλλ' ὁ θρόνος οὗτος ἵσταται καὶ μένει ὑψηλὸς, ἑδραῖος καὶ ἀκτινοβόλος. Περὶ τὸν θρόνον τοῦτον λοιπὸν μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἡμεῖς συγκεντρούμενοι, ἔχωμεν ἐν μέσῳ ἡμῶν τὸν σωτῆρα Χριστὸν, τὴν ἐλπίδα τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως καὶ σωτηρίας.

Ἀλλ' ὦ νυμφίε τῆς Ἐκκλησίας, γλυκύτατε Ἰησοῦ, βασιλεῦ τῶν αἰώνων. Ἐπάκουσον σήμερον τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας σου, ὁμοφώνως δεομένης μετὰ παντὸς τοῦ περιεστῶτος λαοῦ σου. Τὴν ψυχὴν τοῦ ἀφ' ἡμῶν πρὸς σὲ μεταστάντος πατριάρχου Ἰωακεὶμ κατάταξον ἐν χώρᾳ ζώντων καὶ ἐν σκηναῖς δικαίων μετὰ τῶν λοιπῶν μακαρίων ἱεραρχῶν, ὅπου ἡ ἐπισκοπὴ καὶ ἡ δόξα τοῦ προσώπου σου. Ἐπίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ ἐφ' ἡμᾶς τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὴν ταπεινότητα ἡμῶν, καὶ ὡς ἀγαθὸς ἐπίδειξον πλουσίως καὶ νῦν τὰ ἀρχαῖα ἐλέη σου. Ἐγείρας δὲ ἐν τῇ δυνάμει σου καὶ ἀναδείξας τὸν χρήσιμον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σου, στερέωσον, φιλάνθρωπε, αὐτὴν καὶ περιφρούρει ἀεί ποτε ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ συναντήματος, διατηρῶν αὐτὴν ἑδραίαν ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ εὐσεβείας. Ἀμήν!

Ἡ εὐδαιμονία ἔγκειται οὐχὶ εἰς τὰ πλούτη καὶ τὰ κτήματα ἀλλ' εἰς τὴν καρδίαν, καθόσον ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ ἑαυτὸν εὐδαίμονα ὅταν ἀπολαύῃ οὐχὶ πλοῦτον ἀλλὰ τὸ τῆς καρδίας ποθούμενον.

Ἀδύνατον πάντες οἱ ἄνθρωποι τὴν αὐτὴν νὰ ἔχωσιν ἰδέαν, καθόσον οὐδεὶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φρονήματος ἐμμένει.

ΒΥΡΩΝΟΣ

Η ΝΗΣΟΣ.

Ἡ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΤΟΥ.

ΑΙΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

X.

Ἐκεῖνοι δὲ οἱ ἄνδρες, οἱ αὐτουργοὶ ἅμα καὶ τὰ θύματα τῆς καταταστροφῆς, ἧς ἕνεκα οἱ ἐρασταί μας εἰς τοῦ βράχου ἐκείνου τὰ βάθη ἐφυγαδεύθησαν, ποῦ ἆρά γε εὑρίσκοντο; . . . Διὰ πάσης ἐκωπηλάτουν σπουδῆς, ὅπως διασωθῶσιν· ἐζήτουν παρὰ τοῦ οὐρανοῦ ἄσυλον, ὅπερ ἠρνοῦντο αὐτοῖς οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλοίαν εἶχον λαβόντες διεύθυνσιν. . . . Ἀλλὰ ποῦ νὰ σταθῶσι; Τὸ φέρον αὐτοὺς κῦμα θὰ ἐκόμιζε τὸν ἐχθρὸν πανταχοῦ, ὅστις ἀποτυχὼν ἐν τῇ πρώτῃ καταδιώξει, μετὰ νέας ἐπέδραμε ζέσεως εἰς τοῦ Χριστιανοῦ τὰ ἴχνη. Μετὰ λυσσώδους ἀνυπομονησίας καθάπερ γῦπες ἀφῶν πρώτη τις διέφυγεν ἄγρα, οἱ ναυτικοὶ τὰς προσπαθείας των ἐδιπλασίασαν· ταχυποροῦντες δ' ἐπρόφθασαν τοὺς δραπέτας, ὧν ἡ ἐλπὶς ἐστηρίζετο ἅπασα εἰς ἄγονόν τινα σκόπελον ἢ εἰς ἀπόκρυφόν τινα ὅρμον· ἐπειδὴ δ' οὐδεμία ὑπελείπετο πλέον αὐτοῖς ἐκλογὴ, οὐδεμία ἐνδεχομένη σωτηρίας περιπέτεια, κατηυθύνθησαν εὐθὺ πρὸς τὸν πρῶτον παρατυχόντα βράχον, θέλοντες νὰ αἰσθανθῶσιν ἅπαξ ἀκόμη τὴν γῆν ὑπὸ τοὺς πόδας των καὶ ἢ νὰ ἐνδώσωσιν ὡς θύματα μετ' ἐγκαρτερήσεως τὸν θάνατον προσδεχόμενοι, ἢ νὰ φονευθῶσι τὸ ξίφος κρατοῦντες. Ἀπέπεμψαν τοὺς αὐτόχθονας μετὰ τοῦ σκάφους, καίτοι προαιρουμένους νὰ συμπολεμήσωσι μετ' αὐτῶν μέχρις ἐσχάτων, μεθ' ὅλην τοῦ ἀριθμοῦ τὴν δυσαναλογίαν. Ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς ἀπήτησε ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν νῆσόν των ἀποδεικνύων ἀνωφελῆ τὴν θυσίαν των. Τῷ ὄντι, τί ἠδύναντο τὰ τόξα καὶ αἱ λόγχαι τῶν ἀγρίων, κατὰ τῶν ὅπλων, ἅπερ οἱ Εὐρωπαῖοι ἔμελλον νὰ μεταχειρισθῶσιν;

XI.

Ἀποβάντες ἐπὶ ἀκτῆς στενῆς καὶ καταξήρου, μόνα σχεδὸν τῆς φύσεως τὰ ἴχνη φερούσης, ἡτοίμασαν τὰ ὅπλα των, μετὰ τοῦ ζοφεροῦ ἐκείνου, ἐξηγριωμένου καὶ ἀποφασιστικοῦ βλέμματος, ὅπερ ἐξακοντίζει ἄνθρωπος τὸν ἔσχατον διατρέχων κίνδυνον, ὅταν πᾶσαν ἀποχαιρετίσας ἐλπίδα, βλέπῃ ὅτι οὐδὲ τῆς δόξης κἂν ἡ ἐλπὶς ὑπολείπεται αὐτῷ, ἵνα καθωραΐσῃ τὴν κατὰ τῆς δουλείας ἢ τοῦ θανάτου πάλην του. . . Οὕτως ἵσταντο ἐκεῖ οἱ τρεῖς πολεμισταὶ, ὡς οἱ τριακόσιοι ἐκεῖνοι, ὧν ἐσαεὶ τὸ καθηγιασμένον αἷμα τὰς Θερμοπύλας ἐφοίνιξε· πλὴν φεῦ! Οἵα τύχης διαφορά! Τὸ πᾶν ἡ αἰτία διακρίνει, δι' ἣν ἡ ἡττηθεῖσα ἀνδρεία ἢ στιγματίζεται ἢ καθαγιάζεται. Οὗτοι δὲν ἔβλεπον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των αἰωρουμένην δόξαν ἄμετρον, ἄφθιτον, εἰς τὰ νέφη διαλάμπουσαν τοῦ θανάτου καὶ πρὸς ἑαυτὴν αὐτοὺς καλοῦσαν· οὐδεμία εὐγνωμονοῦσα μέλλει, δακρύουσα καὶ μεταξὺ μειδιῶσα, νὰ μέλῃ ἐπὶ τοῦ τάφου των ὕμνον, διὰ πάντων παρατεινόμενον τῶν αἰώνων· οὐδενὸς ἔθνους οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπὶ τοῦ μνήματος αὐτοῦ θὰ προσκληθῶσιν, οὐδεὶς ἔρως θὰ ζηλώσῃ αὐτό· οἱανδήποτε καὶ ἂν, χύσαντες τὸ αἷμά των, ἔδειξαν ἀνδρείαν, οὐδὲν ἥττον ὁ βίος των ἦν ὄνειδος, καὶ ἐπιτάφιος θὰ ἦναι τῶν ἐγκλημάτων των ὁ κατάλογος. Τοῦτο δὲ πάντες ἐγίνωσκον, πάντες κατενόουν, ἢ τοὐλάχιστον εἷς αὐτῶν, ὁ τοὺς συντρόφους του διεγείρας καὶ ἀπολέσας· ὁ ἄνθρωπος δ' οὗτος, γεννηθεὶς ἴσως ἐπὶ κρείττονι βίῳ, εἶχε παίξει τὴν ὕπαρξίν του ἐν παιγνίῳ ἐπὶ μακρὸν ἀβεβαίῳ· ἀλλ' ἤδη ὁ ἔσχατος ἔμελλε ν' ἀναῤῥιφθῇ κῦβος, πᾶσαι δὲ αἱ περιπτώσεις τὴν καταστροφὴν ἐφαίνοντο ἀναγγέλλουσαι! Καὶ ὁποίαν καταστροφήν! Καὶ ὅμως κατὰ πρόσωπον ἀκόμη τὸν ἐχθρὸν προσέβλεπεν, ἀκίνητος δ' ὡς ὁ ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο, βράχος, ζοφερὸς, ὡς τὸ πρὸ τοῦ ἡλίου ἐπιπροσθοῦν νέφος, καταβιβάζων τὸ ὅπλον ἐσκόπευεν.

XII.

Ἡ λέμβος προσήγγιζε καλῶς ἐξωπλισμένη καὶ πλήρης ἀνδρῶν ἀπόφασιν ἐχόντων νὰ διαπράξωσι πᾶν ὅ,τι τὸ καθῆκον ἐπέβαλλε, τοσαύτην δὲ ἀφροντισίαν ἐνώπιον τοῦ κινδύνου ἐπιδεικνυμένων, ὅσην δύναται νὰ ἔχῃ ὁ ἄνεμος ὅταν πρὸ αὐτοῦ σαρώνῃ τὰ φύλλα· οὐδεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω ἔβλεπε. Καὶ ὅμως θὰ ἐπροτίμων ἴσως κατ' ἐχθροῦ τῆς πατρίδος των νὰ βαδίσωσι μᾶλλον, ἢ κατὰ συμπατριώτου. Θὰ διελογίζοντο ἴσως, ὅτι ὁ δύστηνος οὗτος, θῦμα τῆς ἀπειθείας του, ἐὰν τοῦ λοιποῦ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἦναι Ἄγγλος, κατήγετο ὅμως ἐκ τῆς Ἀγγλίας. Προσκαλοῦσιν αὐτὸν νὰ παραδοθῇ. . . οὐδεμία ἀπάντησις. Τὰ ὅπλα ἑτοιμάζονται, λάμπουσιν εἰς τὸν ἥλιον· νέα πρόσκλησις . . . ἡ αὐτὴ σιωπή. Ἅπαξ ἔτι προσκαλοῦσιν αὐτὸν καὶ γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ νὰ φεισθῶσι τῆς ζωῆς του ὑπόσχονται· μόναι αἱ ἠχοὶ ἀπαντῶσι μεταξὺ τῶν βράχων ἀναπηδῶσαι δι' ἤχων, ὧν ὁ ἔσχατος ἐκπνέοντα ὁμοιάζει ἀποχαιρετισμόν. Τότε σπινθήρ τις ἀναθρώσκει, φλὸξ δὲ πυροβολισμοῦ ἀθρόου ἀναλάμπει· ὁ καπνὸς ἀνυψοῦται ἀνὰ μέσον τῶν ἀκροβολιστῶν καὶ τοῦ σκοποῦ των σκεδαννύμενος· ἐν τούτοις ὁ βράχος ὑπὸ τῶν σφαιρῶν προσβληθεὶς ἀναπέμπει θρύμματα, αἱ δὲ σφαῖραι ἀποτυχοῦσαι τοῦ σκοποῦ πίπτουσιν ἐξημβλημέναι. Ἤδη μέλλη νὰ φθάσῃ ἡ τελευταία ἀπόκρισις, ἣν δύνανται νὰ δώσωσιν ἄνθρωποι πᾶσαν ἀποβαλόντες ἐλπίδα καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανῷ. Μετὰ τὴν πρώτην καὶ θορυβώδη ἐκπυρσοκρότησίν των οἱ στρατιῶται ἐπὶ μᾶλλον προσπελάσαντες ἤκουσαν τῆς φωνῆς τοῦ Χριστιανοῦ ἐπιταττούσης «Ἤδη πῦρ!» καὶ πρὶν ἢ τὴν ἐσχάτην λέξιν ἡ ἠχὼ συμπληρώσῃ, δύο τῶν προκαταρξάντων τῆς μάχης ἔπεσαν. Τὸ λοιπὸν τοῦ στίφους ὁρμῶσιν ἐπὶ τῶν βράχων, μανιώδεις διὰ τὴν ἄφρονα ἀντίστασιν, ἣν ἀπαντῶσι, πᾶν ἄλλο μέσον προσβολῆς ἀπαξιοῦντες καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἰς χεῖρας νὰ ἔλθωσι θέλοντες· ἀλλ' ἡ κλιτὺς εἶναι ἀπόκρημνος, οὐδεμίαν ἐμφαίνουσα ἀτραπόν· ἑκάστη βαθμὶς, ἣν ἔχουσι ν' ἀναβῶσι, πρὸς προμαχῶνα ὁμοιάζει, κατὰ τῆς λύσσης των ἀνθισταμένων· ἐνῷ οἱ τρεῖς ἀποστάται ἐπὶ ἀπροσβάτων σχεδὸν ἱστάμενοι θέσεων, ἃς ὁ πεπειραμένος τοῦ Χριστιανοῦ ὀφθαλμὸς ἐν ἀκαρεῖ εἶχεν ἀναγνωρίσει, συνεχὲς διετήρουν πῦρ ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἀκρωρειῶν, ἔνθα οἱ ἀετοὶ τὴν καλιὰν θὰ ἐπήγνυον· ἑκάστη βολὴ ἐπιτυγχάνει, οἱ δὲ ἐπιτιθέμενοι πίπτουσιν ἀνὰ μέσον τῶν βράχων ἔνθα δίκην σκωλήκων συνθλῶνται· ἀλλ' ὅμως ἱκανοὶ ἐπιζῶσιν ἄλλοι, οἵτινες ἀδιαλείπτως ἀπὸ βράχου εἰς βράχον πηδῶντες καὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν σκεδαννύμενοι κατορθοῦσιν ἐπὶ τέλους νὰ περισφίγξωσι τοὺς ἀντάρτας καὶ νὰ δεσπόσωσι τῶν θέσεών των. Ἰδόντες τότε τὸν ἐχθρὸν ἀδυνατοῦντα μὲν ἀκόμη νὰ τοὺς συλλάβῃ ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως, δυνάμενον ὅμως νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ, ἀπέλπιδες κατενόησαν οἱ τρεῖς ἀντάρται ὅτι ἀπὸ λεπτοῦ μόνον ἡ τύχη των ἠρτᾶτο νήματος, καθάπερ ἡ τύχη τοῦ καταπιόντος τὸ ἄγκιστρον καραχαρίου· οὐχ' ἧττον μέχρις ἐσχάτων ἀντέσχον, ὅτε δέ τις αὐτῶν τραυματιζόμενος ἔπιπτεν, οὐδεὶς στεναγμώδης μυγμὸς προέδιδε τὴν ἀγωνίαν εἰς τὸν ἐχθρόν. Ἔσχατος πάντων ἀπέθανεν ὁ Χριστιανὸς, δύο λαβὼν τραύματα, οἱ δὲ ἀντίπαλοι τὸ αἷμά του ῥέον ἰδόντες, ὑπέσχοντο πάλιν νὰ φεισθῶσι τῆς ζωῆς του, πόῤῥω μὲν τοῦ ἱκανοῦ χρόνου ὅπως ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν τοῦ θανάτου, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐγκαίρως ἀκόμη, ὅπως, ἀνθρωπίνη χεὶρ, ἔστω καὶ πολεμία, δυνηθῇ τοὺς ὀφθαλμούς του νὰ κλείσῃ· μιᾶς τῶν κνημῶν του θραυσθείσης ἐσύρετο παρὰ τὸν κρημνὸν, ὡς εἰ μικρὸς ἱέρακος νεοσσὸς, τῆς φωλεᾶς μακρυνθεὶς Ἡ φωνὴ ἡ προτείνουσα αὐτῷ χάριν ἐφάνη ἀναζωπυροῦσα αὐτὸν, ἢ ἐξεγείρουσα ἐν τῇ ψυχῇ του συναίσθημα, ὅπερ δι' ἀσθενοῦς ἐξεδήλωσε κινήματος· νεύσας

προσεκάλεσε τὸν μᾶλλον προκεχωρημένον τῶν ἀντιπάλων του· ὅτε ὅμως προσελθόντος τούτου, εὑρέθησαν ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀνύψωσε τὸ ὅπλον . . . καὶ τῆς τελευταίας καταναλωθείσεις σφαίρας του, ἀπέσπασεν ἓν τῶν κομβολογίων τοῦ ἐπενδύτου, ἐκύλισεν ἐντὸς τοῦ σωλῆνος, ἐσκόπευσεν, ἐπυροβόλησε καὶ ἐμειδίασεν ἅπαξ ἀκόμη, πίπτοντα ἰδὼν τὸν ἐχθρόν του. Τότε δὲ δίκην ὄφεως συσπειρώσας τὰ καταπεπονημένα καὶ τετραυματισμένα μέλη του, μέχρι τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου ὠλίσθησεν, ὡς ἡ ἀπελπισία βαθείας.

Ἐκεῖ δὲ ῥίψας ἓν πρὸς τὰ ὀπίσω βλέμμα, διακινήσας ἐν τῷ ἀέρι τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν, πλήξας δι' ἐσχάτου λυσσώδους κινήματος τὴν γῆν, ἣν ἐγκατέλειπεν, κατὰ κρημνῶν ἔπεσεν . . . Τὸ σῶμα του, ὡς ὕελος τεθραυσμένον ἔφθασεν ἐπὶ τοῦ βραχώδους ἀνδήρου, τοῦ ὑπερκειμένου ὑπὲρ τὴν ἀποῤῥῶγα ἀκτήν· ῥάκη τινα, μόλις ἀνθρωπίνην διατηρήσαντα μορφήν, ἠδύναντο νὰ γείνωσι τῶν σκωλήκων ἢ τῶν θαλασσίων ὀρνέων βορά, ὄγκον αἱματόφυρτον μόνον ἀποτελοῦντα κρανίον ὑπὸ κόμης ξανθῆς αἱματοφύρτου καὶ μετ' ἀκανθῶν ἀναμίκτου καλυπτόμενον, θρύμματά τινα τῶν ὅπλων, ὧν μέχρις ἐσχάτης εἶχετο στιγμῆς ἰσχυρῶς περισφίγγων. Τὰ συντρίμματα ἐκεῖνα ἐστιλβον ἀκόμη, ἀλλ' ἔνθεν κἀκεῖσε, πόῤῥω αὐτοῦ διεσπαρμένα. . . ἔμελλον νὰ διαβρωθῶσιν ὑπὸ ἰοῦ εἰς τὴν δρόσον τῆς νυκτὸς καὶ τὸν ἀῤῥὸν τῆς θαλάσσης ἐκτεθειμένα· οὐδὲν ὑπελείπετο ἄλλο . . . ἐκτὸς μιᾶς ζωῆς οἰκτρῶς διαχειρισθείσης . . . καὶ μιᾶς ψυχῆς . . . Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τί ἀπέγεινεν αὕτη; Εἰς ἡμᾶς δὲν ἀπόκειται νὰ κρίνωμεν τοὺς νεκρούς· οἱ δὲ καταδικάζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν κόλασιν, βαδίζουσιν αὐτοὶ τὴν ἐκεῖσε ἄγουσαν· ἐκτὸς ἂν ὁ Θεὸς τὴν φαύλην καρδίαν τῶν αἰωνίας πρεσβευόντων βασάνους, συγχωρῇ, πρὸς τὴν ἔτι φαυλοτέραν τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῶν διαμόρφωσιν ἀποβλέπων.

XIII.

Ἤδη ἡ ἐκστρατεία ἔληξεν, ἡ τιμωρία ἐγένετο πληρεστάτη τῶν μέν τινων αἰχμαλωτισθέντων, ἄλλων φονευθέντων καὶ ἑνὸς μόνον ἀφανοῦς γενομένου. Οἱ εὐάριθμοι δυστυχεῖς οἱ ἐπιζήσαντες μετὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ μάχην, δέσμιοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἔκειντο, οὗ ἄρτι ἐντίμως τὸ γενναῖον ἀπετέλουν πλήρωμα· ἀλλ' οὐδεὶς τῶν κατὰ τοὺς σκοπέλους πολεμησάντων διεσώζετο. Συνεσπασμένα ἔχοντες τὰ μέλη ἔκειντο ἐκεῖνοι ἐπὶ τοῦ κύτους, ἔνθα ἔπεσαν τόπου, τὸ δὲ θαλάσσιον ὄρνεον ὑπεράνω αὐτῶν τὴν ὑγράν του ἀνεκίνει πτέρυγα, ὁ τῆς πτήσεως κύκλος στενώτερος ἐγίνετο καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς ἀντικρὺ παραλίας ἐπάνοδον, αἱ δὲ ἀκόρεστοι καὶ ἄγριαι κλαγγαί του ἀντήχουν μακράν. Κατωτέρω τὸ αἰώνιον κῦμα, ὑψοῦτο καὶ ἐπανέπιπτεν ἥσυχον, ἄφροντι, ἀδιάφορον· μακρὰν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του, δελφῖνες διεσκέδαζον παίζοντες, ὁ δὲ πτηνὸς ἰχθὺς ὁρμῶν ὑπερίπτατο τοῦ κύματος, ὅπως διαλάμψῃ εἰς τὸν ἥλιον, ἄχρις οὗ ξηρανθείσης τῆς πτέρυγος ἐκ μικροῦ ἐπανέπιπτεν ὕψους εἰς τὴν θάλασσαν θέλων ν' ἀναλάβῃ τὴν πρὸς οὐδετέραν πτῆσιν ἀναγκαίαν ὑγρότητα.

XIV.

Ἦτο πρωΐα· ἡ Νέβα ἅμα τῇ αὐγῇ εἶχεν ἐξολισθήσει νηχομένη ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου, τὴν πρώτην παραφυλάσσουσα ἡλιακὴν ἀκτῖνα, ὅπως ἴδῃ μὴ σκάφος τι πρὸς τὸ ἀμφίβιον ἐφέρετο ἐνδιαίτημα, ἔνθα ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀνεπαύετο· παρετήρησε δὲ ἱστίον εἰς τοὺς ἀνέμους ἀναπεπταμένον. Τὸ ὕφασμα συνεκινεῖτο, ἐκολποῦτο, ἐπὶ τέλους δ' ἐκυρτώθη πληρέστατα ὑπὸ τῆς δροσερᾶς αὔρας τὴν ἐπιῤῥοήν. Τὸ στῆθος τῆς κόρης ὑπὸ ἀορίστου αἴφνης συνεθλίβη δέους· ἡ καρδία ἰσχυρότερον καὶ ταχύτερον ἔπαλλεν, ἐνόσῳ ἡ τοῦ πλοίου διεύθυνσις ἀβεβαία ἐφαίνετο. Ἀλλ' οὐχί! Δὲν ἐπλησίαζεν· ὡς ἀτμὶς ἐλαφρὰ ταχέως ἐν ἀπόπτῳ ἐσμικρύνετο, τοῦ ὁρμοῦ ἐξερχόμενον. Περετήρει αὐτὴ πάντοτε, τοὺς ὑπὸ τοῦ κύματος λουομένους ὀφθαλμοὺς ἀποσμήχουσα, ὅπως πληρέστερον ἀπολαύσῃ τοῦ δίκην ἴριδος πρὸ αὐτῆς παρισταμένου θεάματος. Τὸ πόῤῥω ἀπέχον πλοῖον, θαλασσοποροῦν πέραν πρὸς τὸν ὁρίζοντα, ἀεὶ ἐπὶ μᾶλλον, ἐσμικρύνετο, μέχρις ἁπλῆς συσταλὲν κηλῖδος, ἐν τέλει δ' ἄφαντον κατέστη· οὐδὲν πλὴν τοῦ ὠκεανοῦ εἰς τὸ ἑξῆς! οὐδὲν πλὴν τῆς χαρᾶς! . . . βυθισθεῖσα πάλιν πρὸς τὸ ἄντρον ἐχώρησεν, ἵνα διηγηθῇ, ἀφυπνίσασα τὸν σύζυγόν της, τὸν ἀπόπλουν, οὗ ἐγένετο μάρτυς, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐλπίζει, πᾶν ὅ,τι εὐτυχὴς ἔρως δύναται περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ προτωνισθῇ, ἢ ἐκ τοῦ παρελθόντος ν' ἀναπολήσῃ. Τέλος πάντων ἐξέρχεται πάλιν μετὰ τοῦ Τορκὶλ, ἐλευθέρως ἤδη δυναμένου τὴν νηρηΐδα του, ἐπὶ τῆς εὐρείας σκιρτῶν θαλάσσης, νὰ παρακολουθῇ. Περιπλέουσι νηχόμενοι τὸν σκόπελον καὶ καταλαμβάνουσι μικρὸν κοίλωμα, ἔνθα ἡ Νέβα εἶχε κρύψασα τὸ μονόξυλον, ὅπερ ἄνευ κωπῶν καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων τὴν διάκρισιν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, καθ' ἣν οἱ ξένοι ἀπὸ τῆς ἀντικρὺ παραλίας μέχρι τῆς βάσεως τοῦ σκοπέλου εἶχον καταδιώξει αὐτούς. Τούτων ὅμως ἀποσυρθέντων, αὐτὴ ἀναζητήσασα ἐφεξῆς καὶ ἀναλαβοῦσα τὴν πιρόγαν, εἶχε τοποθετήσει ἐκεῖ, ὅπου ἤδη τὴν ἀνεῦρον. Οὐδέποτε λέμβος πλείονα ἐκόμισεν ἔρωτα καὶ θυμηδίαν, ἢ ὅσον τότε ἡ μικρὰ ἐκείνη, ἐντὸς τοῦ κύτους της ἐδέξατο κιβωτός.

XV.

Αἱ ὄχθαι τῆς προσφιλοῦς νήσου των καὶ αὖθις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν προφαίνονται, οὐκέτι ὅμως ὑπὸ ἐχθρικῆς κηλιδούμεναι παρουσίας· δὲν ὑπάρχει τοῦ λοιποῦ πλοῖον ἀδυσώπητον, εἰρκτὴ πλωτή, ὑπὸ σάλου ταλαντευομένη· πάντα ἀποπνέουσιν ἐλπίδα, πάντα εὐδαιμονίαν οἰκιακήν. Πιρόγαι μυρίαι εἰς τὸν ὅρμον ῥίπτονται, καὶ ἠχουσῶν τῶν θαλασσίων κογχῶν μίαν συναποτελοῦσι συνοδίαν. Οἱ ἀρχηγοὶ ὑπὸ σύμπαντος περικυκλούμενοι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν παραλίαν καταβαίνουσιν, ὅπως τὸν Τορκὶλ ὡς υἱὸν ἀπολωλότα καὶ πάλιν αὐτοῖς ἀποδοθέντα ὑποδεχθῶσιν. Στιφηδὸν αἱ γυναῖκες περικυκλοῦσαι περιπτύσσονται κατασπαζόμεναι τὴν Νέβαν, ἀντιθωπευόμεναι δ' ὑπ' αὐτῆς διαφλέγονται ὑπὸ περιεργίας νὰ μάθωσι μέχρι τινος κατεδιώχθησαν καὶ τίνι ἐλυτρώθησαν τρόπῳ. Τὰ πάντα ὡς εἶχον ἐξιστορήσασα, νέας προύκάλεσεν ἐπευφημίας μέχρις οὐρανοῦ διαδοθείσας. Ἔκτοτε δὲ νεωτέρα παράδοσις, νεώτερον ἀπέδωκεν ὄνομα εἰς τῶν ἐραστῶν τὸν βωμὸν «τὸ ἄντρον τῆς Νέβας» κληθέντα. Πολυπληθεῖς εὐφροσύνης πυραὶ μακρὰν ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν βουνῶν σελαγίζουσαι, τὰς τέρψεις φωτίζουσι τῆς ὡραίας ἐκείνης νυκτὸς, τὴν ἑορτὴν τοῦ ξένου, μετὰ τόσους κινδύνους τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἀπολαύσαντος, τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ἣν ἡμέραι εὐτυχίας διεδέχθησαν, οἵας μόνον ἐν μέσῳ κόσμου παιδικοῦ εἰσέτι ν' ἀπολαύσῃ τις δύναται.

Ἐν Ἀρτάκῃ, τῷ 187. . . . (Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

Ν. Κ. ΑΗΜΝΙΟΣ, ἰατρός.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΙΝΗΣΙΣ.

I.

Τὸν ἠγάπα.

Καὶ ἐκεῖνος τὴν ἠγάπα.

Ἐλατρεύοντο.

Ἐὰν ὁ κόσμος ἠκολούθει τὸ παράδειγμα τῶν ἐραστῶν, ἐὰν ὅλα τὰ ἔθνη, ἐὰν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἠγαπῶμεθα, τότε δὲν θὰ ἐβλέπομεν εἰς τοὺς ὡραίους τούτους τόπους φυσιογνωμίας κοζακικὰς ἀλλοπροσάλλου ἀρχιτεκτονικῆς, ἀγερώχως ἡμᾶς προσβλεπούσης· δὲν θὰ ἐστέναζον ὑπὸ τὸ βάρος σπάθης ἑρπούσης ῥωσσικῆς τὰ ἀτυχῆ ἡμῶν λιθόστρωτα, μηδ' ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ πελάγους τοῦ διαφανοῦς ἐκπληκτοι θὰ ἠτένιζον πρὸς Ἀλεξάνδρας καὶ Καταστροφὰς οἱ μεγάθυμοι τῆς Προποντίδος ἀστακοί. Δὲν θὰ ἐγράφοντο πρωτόκολα, δὲν θὰ ὑπεγράφοντο εἰρήνης ὅροι, καὶ δὲν θὰ ἐχαράττοντο ἀγάπης ὅρια, διότι ἡ ἀληθὴς ἀγάπη δὲν ἔχει τοιαῦτα.

Ἐὰν ἠγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ σίφνιος ξενοδόχος δὲν θὰ ἔγραφε πρὸ τοῦ μαγειρίου του ἀγγλιστὶ καὶ πρὸς ὁδηγίαν τῶν ναυτῶν τῆς Ἀλθιῶνος, Ἐδῶ εἶναι μέρος ὅπου τρώγονται. Ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ διέτρεχον τὸν κίνδυνον νὰ ξιφουλκήσωσιν ἐναντίον ἀλλήλων καὶ ν' ἀλληλοσφαγήσωσι διὰ νὰ ἀποδείξωσιν εἰς τίνα ἐθνικότητα ἀνήκουσιν οἱ ἐγχέλεις τῆς λίμνης τῶν Ἰωαννίνων. Ἡ λέξις κατοχὴ εἰς τὴν αὐστριακὴν γλῶσσαν δὲν θὰ ἐσήμαινε κατάκτησιν· καὶ ἡ μελανόφθαλμος καὶ χαριτόβρυτος Τακουὴ δὲν θὰ ἔσχιζεν εἰς τὸν ῥωσσικὸν ἐν Πριγκήπῳ χορὸν τὴν πολύτιμον ἐσθῆτά της, τὴν μακρὰν ὡς τὸ ὑπόμνημα τῶν Συλλόγων.

Ἐὰν ἠγαπῶμεν ἀλλήλους, ὡραία μου ἀναγνώστρια, θὰ ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον ἓν καὶ μόνον κράτος, ἡ ἀνθρωπότης. Δὲν θὰ ὑπῆρχον οὔτε στρατοί, οὔτε στόλοι, οὔτε λόγχαι καὶ τηλεβόλα, οὔτε ῥῶσσοι ἀξιωματικοὶ προσκαλοῦντες εἰς τοὺς χορούς αὐτῶν τὸν κύριον καὶ τὴν κυρίαν μετὰ τῶν θυγατέρων των, οὔτε Ἰνδοὶ καὶ ἀγελάδες θεαὶ ἀντὶ τῆς Κύπριδος ἐν Κύπρῳ, οὔτε πόλεμοι, οὔτε καταστροφαὶ καὶ ἀφανισμοί, ἀλλ' εἰρήνη, γαλήνη, ἀγάπη, ἔρως, πρόοδος, φῶς καὶ πανταχοῦ ἡ ἐλευθερία.

Ἐὰν ἠγαπῶμεν, τέλος, ἀλλήλους, δὲν θὰ ἠναγκαζόμην νὰ σᾶς ἀναγκάσω νὰ ταξειδεύσητε τὴν στιγμὴν ταύτην μέχρι Λονδίνου, νὰ εἰσέλθητε εἰς τῶν λόρδων τὴν Βουλὴν, ἀφοῦ πρότερον προμηθευθῆτε εἰσιτήριον, καὶ νὰ ἀκούσητε τὴν ἑξῆς συζήτησιν, ἥτις, εἶναι ἄπορον, πῶς κατώρθωσε νὰ διαλάθῃ τὴν ὄσφρησιν τῶν τηλεγραφικῶν πρακτορείων, μηδ' αὐτοῦ τοῦ πρακτορείου Βορδεάνου ἐξαιρουμένου.

Ἀκούσατε! ἀκούσατε!

* *

Λόρδος Οὐίγος. — Ἐπιτρέψατέ μοι, εὐγενεῖς λόρδοι, νὰ ποιήσω παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος. Ὁ εὐγενὴς προλαλήσας, χημικῶς ἀναλύσας τὸν ἑλληνισμὸν, κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ μεγάλην ποσότητα μέλλοντος ἐν αὐτῷ. Διεκοίνωσεν ὁ ἐνδοξότατος φίλος μου τὴν ἀνακάλυψίν του ταύτην εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ οἱ λόρδοι τῆς δεξιᾶς ἐχειροκρότησαν ὄχι τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ τὸ χημικὸν κατόρθωμα τοῦ ὑπουργοῦ. Ἀλλ' εἰς τοὺς Ἕλληνας δὲν ἀρκεῖ μόνον τὸ νὰ ἔχωσι μέλλον. Κατὰ τὴν σοφὴν γνώμην τοῦ εὐγενοῦς φίλου μου πρέπει νὰ ἔχωσι καὶ ὑπομονήν. Μέλλον καὶ ὑπομονὴ τοῦτο

τὸ ζήτημα! Ὁ ἔχων μέλλον πρέπει νὰ ὑπομένῃ. Καὶ ὁ γνωρίζων νὰ ὑπομένῃ ἔχει μέλλον. Λοιπὸν καὶ οἱ ὄνοι, οἵτινες ὑπὲρ πάντα ἄλλον γνωρίζουσι νὰ ὑπομένωσιν, ἔχουσι μέλλον (Ἀκούσατε! ἀκούσατε!).

Ἡ ὑπουργικὴ αὕτη θεωρία παραβλάπτει σπουδαίως τὰ βρετανικὰ συμφέροντα. Εἶναι ἀδέξιος πολιτική. Ἀναγνωρίζει δικαιώματα ὅπου δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὑπάρχουσι τοιαῦτα. Πολλὰ προϊόντα τῆς ἡμετέρας βιομηχανίας μεταφέρονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Τουρκίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Περσίας καὶ ἀλλαχοῦ διὰ τῶν ὄνων. Ἐὰν ἐνσπείρητε, ἔστω καὶ ἐμμέσως, τὴν ἰδέαν καλλιτέρου μέλλοντος εἰς τὰς σοβαρὰς τῶν εὐεργετικῶν τούτων ζώων κεφαλάς, θὰ γεννηθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι σπουδαῖαι περιπλοκαὶ (Ἀκούσατε!) καὶ μεγάλας θὰ ὑποστῇ ζημίας ἡ ἡμετέρα βιομηχανία. Δὲν θέλω νὰ φανῶ ἀπαισιόδοξος· ὀφείλω ὅμως νὰ διακηρύξω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν, ὄχι πλέον θὰ παραβλάπτωνται, ἀλλ' ἀσπλάγχνως θὰ λακτίζωνται τὰ βρετανικὰ συμφέροντα (Ἀκούσατε! ἀκούσατε! Θόρυβος ἐν τῇ δεξιᾷ).

Μεταβαίνω εἰς ἄλλο σημεῖον τοῦ ζητήματος. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωΐας ταύτης ἔμαθον ὅτι ἐν Βυζαντίῳ οἱ ἕλληνες ἔμποροι δὲν ἐφάνησαν εὐδιάθετοι νὰ παρακαθήσωσιν εἰς τιμητικὸν γεῦμα, ὅπερ τοῖς προσέφερον οἱ ἀξιότιμοι ἄγγλοι ἔμποροι ἐν Πριγκήπῳ. Καὶ μολαταῦτα ἐκ τῶν αὐτῶν ἐφημερίδων πληροφοροῦμαι ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ γεύματος ἦτο πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν συναναστροφῶν εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐπαύλεις τῆς νήσου. Πολλοὶ συνέχαιρον ἑαυτοῖς βέβαιοι ὄντες, ὅτι θὰ λάβωσι τὴν τιμὴν νὰ προσκληθῶσιν. Ἐλέγοντο θαυμάσια περὶ τεραστίου τινὸς μπουτίγγας, ἥτις ὑπερήφανος ὡς τοῦ Οὐελλιγκτῶνος ἀνδριὰς θὰ ἐστήνετο ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς τιμητικῆς. Πολλοὶ οἰκονομολόγοι τοῦ Γαλατᾶ ἔκρυπτον τὴν ὄρεξιν αὐτῶν, διότι προέβλεπον ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γεύματος θὰ ἐπήρχετο ὑψωμὸς ὀρέξεως. Ἐν ἑνὶ λόγῳ τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα, αἱ γλῶσσαι τῶν προσκεκλημένων, φανταζόμεναι τὰ εὐγενῆ καὶ ἐκλεκτὰ φαγητά, μετὰ κλαγγῆς πρὸς τοὺς οὐρανίσκους ἐκρότουν, ὁπότε ἡ πολιτικὴ ἦν τὸ ὑπουργεῖον ἐνόμισεν ὅτι ἐδικαιοῦτο ν' ἀκολουθήσῃ ἐν τῷ συνεδρίῳ, καταβᾶσα ἐν τῷ μαγειρείῳ τὰς χύτρας ἀνέτρεψε καὶ συνετάραξε τὰ φαγητὰ (Ἀκούσατε! Ἀκούσατε!). Οὕτως ἡ μία τράπεζα κατέστρεψε τὴν ἄλλην. Ἡ ἐν Βερολίνῳ πανδαισία ἐξουδετέρωσε τὴν τῆς Πριγκήπου. Οἱ Ἕλληνές εἰσιν ὁ νοημονέστερος τῆς Ἀνατολῆς λαός. Ἐνόησαν ὅτι ἀφήκαμεν αὐτοὺς νήστεις ἐν Βερολίνῳ καὶ ὅτι προθυμοποιούμεθα νὰ τοὺς χορτάσωμεν ἐν Πριγκήπῳ, καὶ νὰ προπίωμεν εἰς τιμὴν αὐτῶν μὲ τῆς Κύπρου τὸν οἶνον τὸν γλυκύν. Ἐνόησαν ὅτι θὰ ἔπινον τὴν εἰρωνείαν μέχρι πυθμένος καὶ ἀπεποιήθησαν. Οὕτως ἡ παράλογος τῆς κυβερνήσεως πολιτικὴ ἐγένετο παραίτιος ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ναυαγήσῃ οἰκτρῶς μία εὐγενὴς καὶ φιλόφρων ἀγγλικὴ ἐπιχείρησις, ἐξ ἧς σπουδαῖοι θὰ προέκυπτον συνδυασμοὶ πρὸς ὄφελος τῶν βρετανικῶν συμφερόντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ προσθληθῇ καιρίως ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μπουτίγγας (Ἀκούσατε!).

Λόρδος Τόρις.—Φρονῶ ὅτι δικαιοῦμαι νὰ εἰκάσω ὅτι δὲν εἶναι συγχωρημένον ν' ἀπασχολῶ τοὺς εὐγενεῖς λόρδους, ἐπιχειρῶν καὶ αὖθις νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν πολιτικὴν τῆς κυβερνήσεως. Ὅσα πρὸ ὀλίγου ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ εἴπω, τολμῶ νὰ νομίζω ὅτι εἰσὶν ἀρκοῦσα ἀπάντησις καὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ προλαλήσαντος εὐγενοῦς φίλου μου.. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐν Πριγκήπῳ γεύματος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ θελήσω νὰ φανῶ ἀπέναντι τῆς Βουλῆς ταύτης ὅτι δὲν δύναμαι νὰ διακρίνω κατὰ πόσον ἡ ἀποτυχία αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὴν πατριωτικὴν τῆς κυβερνήσεως πολιτικὴν (Ἀκούσατε!). Ἐκατηγόρησαν τὴν πολιτικὴν ἡμῶν ὡς κατεργομένην ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ ἐμποδίζουσαν τὰ γεύματα. Ἀλλὰ τί ἄλλο ἦτο τὸ γεῦμα ἢ ἐν ἔξοδον ἀγγλικὸν ἐμποδισθέν; Ἐν ὀλιγώτερον ἀγγλικὸν ἔξοδον δὲν εἶναι πάντοτε ἓν περισσότερον κέρδος διὰ τὰ βρετανικὰ συμφέροντα; (Εὖγε! Εὖγε! Χειροκροτήσεις ἐν τῇ δεξιᾷ).

* *
*

Ἡ ταχύτης τοῦ τηλεγράφου παραβαλλομένη πρὸς τοῦ νοῦ τὴν ταχύτητα εἶναι βλακία. Οὐδὲν ταχύτερον τοῦ νοῦ. Ἠλεκτρικόν του ῥεῦμα εἶναι ἡ ἐλευθερία του καὶ τὸ σύρμα του ἡ ἰδέα. Οὐδεὶς οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ τὴν συλλάβῃ. Ἡ τυραννία νομίζει ὅτι τὸν καταδιώκει. Ἀλαζονία μυίας καυχωμένης ὅτι πολεμεῖ πρὸς ἀετόν. Αὐθάδεια κυνὸς ὑλακτοῦντος πρὸς τὴν σελήνην. Ὁ δεσποτισμὸς θέλει νὰ τὸν σβέσῃ, νὰ τὸν πνίξῃ. Ἐὰν ἴδητέ ποτε ὄφιν προσπαθοῦντα μὲ τὸ μυσαρὸν φύσημά του νὰ σβέσῃ τὴν ἀστραπήν, δὲν θὰ τῷ εἴπητε· ὄφι, εἶσαι γελοῖος!

Ὁ νοῦς ἀκατάσχετος φεύγει καὶ πετᾷ. Οὕτως ἀπὸ τοῦ ὁμιχλώδους ἄστεως τῶν ἀγγλικῶν συμφερόντων, δεῦτε φέρωμεν διὰ μιᾶς πτήσεως τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὡραίας βασιλίσσης τῶν πορθμῶν, ἥτις ἔπαθε βάσανα τόσα καὶ τόσα δεινά, ἐπειδὴ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀγαπώμεθα, ὡς τὴν ἠγάπα, καὶ ὡς ἐκείνη τὸν ἠγάπα. . . .

Ἀλλὰ τίνες εἰσὶν οἱ δύο οὗτοι εὐτυχεῖς, οἱ δύο οὗτοι ἀνταγαπώμενοι;

. . . . . .

II.

Εἰς τὸν Βόσπορον ἦτο νύξ.

Ὡς νύμφη αἰθιοπὶς, θερμῶν ἐρώτων ὄασις κρυφὴ διὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐρήμου, ἐστολισμένη μὲ τοὺς ἀδάμαντας καὶ τοὺς μαργαρίτας της, ἀποπνέουσα ὅλα τὰ μύρα τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, φιλαρέσκως πρὸς τὸ στρογγύλον κάτοπτρόν της νεύει καὶ προσμειδιᾷ, οὕτω καὶ ἡ νὺξ μεγαλοπρεπὴς ὡς τὸ μεγαλεῖον, ἀπέραντος, μὲ μυρίους καὶ μυρίους ἐστολισμένη κόσμους φαεινοὺς, λάμψεις ἐκχύνουσα κάτω χρυσᾶς, γλυκεῖα ὡς ἡ συμπάθεια, θερμὴ ὡς ὁ ἔρως, εἰς λεῖον καὶ ὁμαλὸν κατωπτρίζετο αἰγιαλὸν, ὡς μεγάλη ἰδέα εἰς συνείδησιν ἥσυχον καὶ καθαράν.

Ἔλαμπον τὰ ἄστρα εἰς οὐρανὸν μελανὸν, καὶ αἱ ἀκτῖνες χρυσαῖ ἔπαιζον λουόμεναι μὲ τοῦ Βοσπόρου τὸ φιλοπαίγμον κῦμα. Εὐωδίαζον οἱ ἴασμοι οἱ λευκοὶ τοῦ Κανδυλλῆ, τὸ αἰγόκλημα τοῦ Μεσαχώρου ἀνέδιδε τὴν πνοὴν αὐτοῦ τὴν συμπαθῆ, καὶ τῶν Θερα-πείων τὰ ἴα, ἐρωτευμένα πάντοτε, ἐσκέπτοντο, ἐρρέμβαζον. . . . Ἐπέτων ἐλαφραὶ, κοῦφαι αἱ αὖραι αἱ κηπαῖαι, νῦν μὲν Εὐρωπαῖαι, τώρα δ' Ἀσιάτιδες τὰ μύρα μεταφέρουσαι εἰς ἀκτὴν ἀπὸ ἀκτῆς. Ἔτρεχεν, ἔρρεε φλοισβίζον τὸ ῥεῦμα, εἰκὼν ζωντανὴ τοῦ χρόνου ποῦ μᾶς φεύγει. . . . . .

* *
*

Τὸ πᾶν ἐκοιμᾶτο ὕπνον βαθύν.

Εἰς τὸν Βόσπορον ἐπιμένουσι νὰ κοιμῶνται ἀκόμα πολύ, παραπολύ. . . . . .

Ἀησμονοῦσιν ὅτι ὁ ὕπνος εἶναι τοῦ θανάτου ὁ ἀδελφός. . . . . .

Μόνος ὁ ἔρως εἶναι πάντοτε ἄυπνος.

Ἐντὸς κήπου ὅπου μυροβόλα ζῶσιν ἄνθη καὶ φυτὰ, ὑπὸ πυκνόφυλλον ἀκακίαν, καὶ πρὸ τῆς ὄχθης λίμνης καθημένους, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρουσιάσω τοὺς δύο λατρευομένους ἐραστάς.

Πόσον εἶναι ὡραῖοι!

Αἱ ψυχαὶ αἵτινες ἀγαπῶνται εἰσὶ πάντοτε ὡραῖαι.

Μόνον ἐκεῖνος ὅστις δὲν δύναται ν' ἀγαπήσῃ, μόνος ὁ κακὸς εἶναι ἄσχημος.

Οὐδὲν γενναῖον, οὐδὲν ὑψηλὸν, οὐδὲν ὡραῖον ἐν τῇ κακίᾳ. Τί ζητεῖ ἀθῶα χρυσαλλὶς εἰς τοῦ σκορπίου τὴν φωλεάν; Ἐκεῖ τὸ μῖσος κατοικεῖ, ἡ ζηλεία, ὁ φθόνος, ἡ κατάρα, τὸ δηλητήριον, ἡ ἐνέδρα. Ἐκείνη θέλει ζέφυρον γλυκὺν, ἥλιον λαμπρὸν, τὴν ζωηρότητα τῶν ἀνθέων, τοὺς μαργαρίτας τῆς δρόσου καὶ τοῦ ῥόδου τὴν ἀγκάλην τὴν μυροβόλον.

* *
*

Εἴδατέ τους. Πόσον εἰσὶν εὐτυχεῖς! Ζῶσι μεταξὺ τῶν ἀνθέων καὶ τῶν φυτῶν, ἀναπνέουσι τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν δρόσον, καὶ ἀγαπῶνται μὲ ἔρωτα ἄδολον καὶ καθαρὸν ὡς τὸ νερὸν τῆς λίμνης.

Διασκεδάζουσι μετροῦντες τὰ ἄστρα τὰ χρυσολαμπῆ. Ἐκείνη τῷ χαρίζει τὸν Σύριον, καὶ ἐκεῖνος πρὸς τὸ δῶρον δῶρον τῇ δωρεῖται τοῦ Πόλου τὸν ἀστέρα. Εὐδαίμονες! παίζουσι μὲ τοὺς κόσμους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ γελῶσι μὲ τὴν δημιουργίαν.

Ἀγαπῶνται, ἀλλὰ τὸ σιωπῶσι. Φοβοῦνται μὴ ταράξωσι τὸ κοιμώμενον τῆς λίμνης νερὸν, ἢ μὴ ἀφυπνίσωσι γεῖτον καὶ φίλον ἔντομον, ὅπερ ἐπὶ φύλλου χλόης κρεμάμενον κοιμᾶται καὶ ὀνειρεύεται.

Ὁ ἀληθὴς ἔρως σιγᾷ. Δὲν εἶναι λάλος, δὲν εἶναι φλύαρος. Ἡ καρδία δὲν εἶναι γλῶσσα· δὲν ἠξεύρει νὰ λέγῃ λέξεις. Αἰσθάνεται μόνον καὶ δὲν λαλεῖ. Ἐρασταὶ λαλοῦντες ἀδιακόπως περὶ τοῦ ἔρωτός των ἀγαπῶνται ὄχι ἐκ καρδίας, ἀλλ' ἐκ γλώσσης. Καὶ μολαταῦτα ἐλάλουν. Ἐλάλουν τὴν μυστηριώδη, τὴν κρυφίαν τῆς καρδίας λαλιὰν, τῶν βλεμμάτων τὴν γλῶσσαν. Ἡ ἐρωτικὴ συνάντησις δύο βλεμμάτων γεννᾷ ὁλόκληρον εὐδαιμονίας κόσμον ἐν τῇ καρδίᾳ. . .

Ἀγαπῶνται, ἀλλὰ τὸ κρύπτουσιν. Ὁ ἔρως των δὲν ἐξέρχεται τῆς καρδίας των. Κρύπτεται ἐκεῖ· ὄχι ἐξ ἐντροπῆς, ὅπως τώρα κρύπτεται ὁ Ἰγνάτιεφ, ἀλλ' ὡς κρύπτουσι τὸν θησαυρὸν, ὡς κρύπτεται τὸ μύρον εἰς τὸν κόλπον τοῦ κρίνου τοῦ λευκοῦ.

* *
*

Ἀνέτειλε πλησιφαὴς ἡ Φοίβη, καὶ ἤδη ὑψοῦται ὡς χρυσοῦν ἀερόστατον εἰς κυανόμαυρον οὐρανόν.

Καταβαίνουσαι αἱ λάμψεις αὐτῆς αἱ συμπαθεῖς, ἔρχονται ὡς ὄνειρον γλυκὺ ἐπὶ τὰ ὑπνώττοντα νερὰ, καὶ φωτίζουσι τὴν ἀτάραχον λίμνην, ἥτις μεταβάλλεται εἰς κάτοπτρον εἰς ὃ ἀνταναχλῶνται αἱ μορφαὶ τῶν δύο ἐραστῶν θεωρούντων μετὰ συγκινήσεως τὴν μελαγχολικὴν τοῦ Ἐνδυμίωνος ἐρωμένην.

Ἀησμονοῦντες ἐν τῇ ἐκστάσει των καὶ τῷ βαθεῖ των ῥεμβασμῷ ὅτι εὑρίσκοντο πλησίον ἀλλήλων, ὡς οἱ γερμανοὶ ἐρασταὶ διὰ τῶν βλεμμάτων των συνηντῶντο μετ' ἀνεκφράστου εὐδαιμονίας εἰς τὴν σελήνην.

Ἀΐρνης ἐν φύλλον τῆς ἀκακίας, ὠχρὸν ὡς ὁ θάνατος, ἀποσπασθὲν τοῦ κλώνου αὐτοῦ, ἐπτερύγισε πρὸ τῶν βλεμμάτων καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τῆς λίμνης.

Ἔστρεψαν οἱ ἐρασταὶ, εἶδον ἐντὸς τῆς λίμνης, καὶ ἀντὶ τῆς σκιᾶς αὐτῶν, ὁ καθεὶς ἐνόμισεν ὅτι ἔβλεπε τὸν ἕτερον ἀκίνητον ὡς νεκρὸν ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Ταὐτοχρόνως ἀμφότεροι ἀφῆκαν ἀλλόκοτόν τινα κραυγὴν, καὶ δι' ἑνὸς ἅλματος γοργοῦ ὡς ἡ ἀστραπὴ ἐρρίφθησαν ἐντὸς τῆς λίμνης.

Ἐβυθίσθησαν καὶ ἐχάθησαν. . . . . .

* *

Οἱ ἐρασταὶ ἦσαν. . . . . δύο βάτραχοι.

ΕΓΩ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Κατά τινα στατιστικὴν, ἐσχάτως γενομένην ἐν Ἀγγλίᾳ, τὸ Λονδῖνον κατέχον ἐπιφάνειαν 700 τετραγωνικῶν μιλίων, ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια κατοίκους, ὧν 100,000 ξένοι. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι πλείονες καθολικοὶ, ἢ ὅσοι ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ, πλείονες Ἰουδαῖοι, ἢ ὅσοι ἐν Ἱερουσαλὴμ, πλείονες Ἰρλανδοὶ, ἢ ὅσοι ἐν Δουβλίνῳ, πλείονες Σκῶτοι τῶν ἐν Ἐδιμβούργῳ, πλείονες Γαλάται τῶν ἐν Καρδίφ.

Ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ ἀριθμεῖται εἷς τοκετὸς κατὰ πᾶν πέμπτον λεπτὸν, καὶ εἷς θάνατος κατὰ πᾶν ὄγδοον, διὰ δὲ τῶν ὁδῶν αὐτῆς, ἐχουσῶν μῆκος 7000 ἀγγλικῶν μιλίων, διέρχονται καθ' ἑκάστην 7 νεκροί. Ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει καθ' ἑκάστην κατὰ 120, ἤτοι κατὰ 45,000 κατ' ἔτος κατὰ προσέγγισιν. Οἱ τῆς ἀστυνομίας κατάλογοι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὑπάρχουσιν 117,000 κακοῦργοι καὶ 38,000 μέθυσοι κατ' ἔτος. Καὶ ἑτέρα δὲ στατιστικὴ, γενομένη ὑπὸ τοῦ κ. Χόρτον, σκοπὸν ἔσχε τὸ ἐξακριβῶσαι τὸ ποσὸν τῶν ἐτησίως ἀπολυμένων χρημάτων εἴτε ἐκ τῆς ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ αὐτῶν χρήσεως, εἴτε ἐκ πυρκαϊῶν, εἴτε ἐκ ναυαγίων καὶ ἄλλων συμβάντων.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην ἡ ἀπώλεια τῶν μὲν ἀργυρῶν νομισμάτων ὑπολογίζεται εἰς 6 ἑκατομμύρια λίρας στερλίνας, ὧν ἑκάστη ἰσοδυναμεῖ πρὸς 25 φράγκα, ἡ δὲ τῶν χρυσῶν εἰς 4 κατόμ. Ὁ κ. Χόρτον συμπεραίνων ἐκ τούτου ὅτι μεγίστη ζημία προσγίγνεται, ἔκρινε καλὸν, καὶ τοῦτο πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ γενικοῦ πλούτου τὴν ὅσον οἷόν τε χρῆσιν χαρτονομίσματος, ἀλλὰ τοῦτο φαίνεται λίαν ἀνάρμοστον καὶ ἀσύμφορον ἕνεκα τῆς φύσεως αὐτοῦ τοῦ χάρτου, εὐκόλως καταστρεφομένου. Ἐν τῇ στατιστικῇ τοῦ κ. Χόρτον δὲν λέγεται ὁποία τις ἐστὶν ἡ ἐπὶ τῶν χρεωγράφων καὶ λοιπῶν ἀξιῶν ἀπώλεια ἕνεκα τῶν ῥηθέντων αἰτίων.

Γάλλος δέ τις οἰκονομολόγος ἐποιήσατο ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀρχαίων νομισμάτων ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῶν νέων, τοῦ αὐτοῦ ὅμως εἴδους. Κατὰ τοῦτον ποσόν τι χρημάτων ἔχον ἀξίαν ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, (συμβάντα τῷ 337) 5 ἑκατομμυρίων, ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φιλίππου τοῦ Ὠραίου κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα εἶχον ἀξίαν 3 μόνον ἑκατομμυρίων.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑι.— Οὐδαμῶς διαμφισβητοῦνται τὰ πλεονεκτήματα τῆς διὰ κινητῶν χαρακτήρων τυπογραφίας. Παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις, ὧν τὸ ἀλφάβητον ἐξ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ σύγκειται γραμμάτων, οὐδὲν εὐχερέστερον τοῦ συνθέσαι λέξεις. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω καὶ ἐν χώραις, ὡς ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ Σινικῇ, ὅπου ἀνάγκη ἰδιαιτέρου χαρακτῆρος πρὸς ἔκφρασιν ἑκάστης ἰδέας, ἑκάστης λέξεως.

Ἡ πλήρης ἰαπωνικῶν τύπων συλλογὴ περιλαμβάνει 5000 χαρακτῆρας, ὧν 3000 διατελοῦσιν ἐν διηνεκεῖ χρήσει καὶ 2000 ἐν διαλειπούσῃ. Οἱ τύποι οὗτοι εἶναι κατατεθειμένοι ἐντὸς τυπογραφείου, διερρυθμισμένου κατὰ τρόπον ἰαπωνικὸν, ἐντὸς διαμερισμάτων ὁμοίων πρὸς τὰς βιβλιοθήκας οὕτως, ὥστε ὁ στοιχειοθέτης εἶναι ἠναγκασμένος νὰ διατελῇ ἐν ἀκαταπαύστῳ κινήσει συλλέγων τοὺς τύπους.

Ἐκ τούτου δυνατὸν εἰκάσαι ὅτι ὁ ἰάπων στοιχειοθέτης εἶναι πεπαιδευμένος καὶ ἀπολαύει μάλιστα φήμης σοφοῦ.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν τυπογραφικῶν αὐτῶν χαρακτήρων παρεκώλυσεν ἄχρι τοῦδε τοὺς ἰαπωνικοὺς καὶ σινικοὺς λαοὺς ν' ἀνταποκρίνωνται διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Τὸ ὄργανον τοῦτο τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ τηλέγραφος, μένει ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶν ξένων, οἱ δὲ ἰθαγενεῖς ἀπεδέξαντο ἀντ' αὐτοῦ τὸ τηλέφωνον.

Ἡ γαλλικὴ ἐφημερὶς Αὐγὴ τῆς πόλεως Troyes ἀναφέρει ὅτι τὴν 2/14 αὐγούστου περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐθεάθη ἐν τῷ οὐρανῷ φαινόμενον ἐκ τῶν σπανίων. Πρὸς βορρᾶν ἀνεφάνη πυρίνη σφαῖρα, ἡ ὁποία λαβοῦσα τὴν πρὸς ἀνατολὰς διεύθυνσιν ἐφώτισε τὸν ὁρίζοντα ἐπὶ ἓν λεπτὸν διὰ ζωηροτάτης λάμψεως, ἀφίνουσα κατὰ τὴν διάβασίν της ἴχνη φωταυγῆ.

Ὁ ὑπεύθυνος Ε. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.